

# EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
BUDAPEST,  
V., Lipót-körút 26. félemelet.

Telefonszámok:

Szerkesztőség, kiadóhivatal és  
kinyomtatás — — — 93-28  
Nyomda — — — — — 98-70

A MAGYAR ZSIDÓSÁG POLITIKAI HETILAPJA.

MEGJELNIK HETENKENT EGYSZER.

Szerkesztette 1886—1915

SZABOLCSI MIKSA.

Szerkeszti

DR. SZABOLCSI LAJOS.

Hirdetési osztály:  
VII., Kertész-utca 16. szám.

Előfizetési feltételek:

Egész évre — — 250 korona  
Fél évre — — — 125 korona  
Negyed évre — — 65 korona

## Éljen a Britannia!

A hét krónikája.

### „Éljen a pogrom!”

Khallották Szmracsányi György beszédénél a Petőfi-szobor alján, miközben a destruktív sajtó ellen tüntettek. A pogrom tudtunkkal szintén a destrukció egyik formája. A pogrom alkalmaiból szintén destruálni szoktak. Destruálni házakat, lakásokat, anyák keblét, hol csecsemők nyugszanak, férfiak karját, aggokat szoktak darabokra destruálni... Stilszerű volt tehát éppen a pogromot éljenezni ott, ahol a destruktív sajtó ellen tüntettek. Ezen a meghatározó jeleneten kívül még egy másik meghatározó jelenet is volt a gyűlésen. Egy öreg ur — írja a Nemzeti Ujság — sirva hallgatta Wolff Károly beszédét. Hogy ez a siró öreg ur ki volt, az nem állapítható meg. Hogy mit siratott, azt nem tudjuk. Wolff Károly rikattal meg, vagy a destruktívok bukását siratta, arról nem írunk. Mi azt hisszük, az öreg ur tulajdonképpen negyvennyolcas honvéd volt és azt a Magyarországot siratta, melyet Kossuth és Petőfi 1848-ban megalapítottak, s mely most Wolff Károly kezébe került.

És még egy destruktív megjegyzés: ha a zsidóságnak szintén eszébe jutna egy napon a destruktív sajtó ellen tüntetni? Az ellen a 47 vidéki és fővárosi antiszemita lap ellen, mely destruálja hétről-hétre, napról-napra a nemzet egységét, a társadalom összetartását, mely destruál, rágalmoz, sért, bánt ártatlan embereket és családokat kerget földönfutóvá? Mi volna? Mi lenne?

Ne is beszéljünk ilyen eshetőségről. Egyelőre a Kmoskó-féle „fehér forradalom”-ról kell gondolkodni.

### Pisztolylövés a Dob-utcában.

Március 15-én délután — hallottad, Petőfi? — kezdődtek a Petőfi-szobor lábánál a dob-utcai csata készülétei. Az ébredők ülészek. Szmracsányi ur így szólt: „A jogrenddel nem ellenkezik, hogy egyesek népiélet útján elvesztették életüket.” (A tömeg: Éljen a Britannia!) Budaváry ur így szólt: „Szeretném látni a hatalmat, mely szembeáll velünk!” (A tömeg: Éljen a pogrom!) Kmoskó ur így szólt: Megalkotjuk a fehér internacionálét és aztán a fehér forradalmat! (A tömeg: Éljen a ...)

Ezekután megkezdődött a dob-utcai csata. A Nem-

zeti Ujság szerint a dob-utcai csatában, mely védtelen templomok és zsidó kávéházi vendégek ellen folyt le döntő sikerrel, „csupa gyerekeMBER vett részt, egész fiatalok”. Természetes. A Petőfi-szobortól a Dob-utcaig az emberek könnyen fiatalodnak. Nevezzük tehát a dob-utcai hőseket egyszerűen csecsemőknek. Ezek a pólyás babák végimentek a Dob-utca és a zsidó templom előtt a csecsemők egyike felemelte a revolverét és belőtt az ablakon. A golyó célt tévesztett: zsidó helyett falba furódott. (A csecsemők, mint tudjuk, mindig revolvert viselnek magukkal.) Azután a csecsemők megtámadták két rokkant zsidó gyümölcsárut és megverték a kávéházakban uzsonázó öreg zsidó asszonyokat. Botokkal. Amint azt a csecsemők szokták.

Azután jött a rendőrség és a csecsemők testületileg visszavonultak. Revolverüket kitisztították. Botjukat letörölték a vértől. Levetették pólyáikat. Felöltötték bajuszukat és szakállukat. És mosolyogva hazamentek.

### Vázsonyi hazajött.

A politikus, aki kiharcolta a magyar zsidóság recepcióját, megérkezett Budapestre. A recepció, amelyért küzdött, ezer és ezer helyen átlukasztva romokban hever. A jogegyenlőségből jogtalanság lett, a kivételezésből rendszer, az elnyomásból kormányzati program, a zsidóüldözésből politikai jelszó; ilyen körülmények közt érkezik haza és veszi át pártja vezetését Vázsonyi Vilmos.

Mi nagyon-nagyon elfogultak vagyunk Vázsonyival szemben. Nagyon elfogultak és nagyon követelők. Örök büszkeségünk, hogy a mi hasábjainkon folyt le életének két nagy harca a zsidósággal, 1895-ben az első, a zsidó jogok hajnalhasadásakor és 1918-ban a második, amikor a sátorlajaujhelyi razzia nyomán először alkonyodott be a zsidó jogoknak Magyarországon. Kezenyomát, tolla villámló tüzeit, érveinek mennydörgését elfeledni nem tudtuk. Az elnyomás éjszakájában egyre őt idéztük. Egyre az ő példáján lelkesültünk és a nagy zsidó tömegekre megváltásként hatott, mikor visszajött. Nagyon elfogultak vagyunk vele szemben, mert nagyon szeretjük és nagyon követelők, mert mindent tőle várunk. Várjuk tőle a harcot, az új recepcióért, várjuk tőle a kemény, megalkuvást nem ismerő, a tántoríthatatlan lelkes új küzdelmet, mellyel visszaharcolja

magyar zsidóságnak mindazt, amit tőle kegyetlen kezek jogtalanul elvettek.

Vázsonyi hazajött, higgyünk a zsidóság sorsának jobbrafordulásában.

## Főtárgyalás.

Közel egy év óta, április 23-ika óta van őrizet alatt Löw Immánuel szegedi főrabbi. A szegedi főrabbi körül ezen egy év alatt két dolog történt. Az egyik az, hogy Löw Immánuel befejezte börtönében egy külföldi tudományos társulat által kiadott tudományos munkájának korrigálását és a munka most már megjelenhetik Párisban. A másik az, hogy ugyanezen idő alatt, tehát 11 hónap és két nap alatt sikerült a szegedi kir. ügyészségnek is elkészíteni élete legnagyobb munkáját, a Löw Immánuel elleni vádiratot. Isten látja lelkünket, nem volt könnyű dolog. Az a két oszlop, melyre a szegedi kir. ügyészség támaszkodhatott nagy művénél, mindenféle hallatlan ingadozásokon ment keresztül. Az egyik oszlop névszerint Hollós-Holländer-Hollóssy Sándor Simon György, miután több esküt tett különféle budapesti bíróságok előtt a Löw-ügyben, s miután olyan csekélységek derültek ki róla, hogy kommunista agitátor volt és börtöndöt lopott, elhagyta Budapestet. A másik oszlop pedig Nippels György ur, miközben két egymásnak ellentmondó vallomást tett, szintén visszautazott Hollandiába, mint aki dolgát jól elvégezte. Ha én szegedi királyi főügyész volnék, még ma is törném tehát a fejem a vádon és a vádiraton és nem fejezném be 11 hónap és két nap alatt azt a vádiratot, melyet dr. Löw Immánuel ellen emelni kellene az előbb említett két puritán férfi adatai alapján. De a szegedi ügyészség megtette a lehetetlent, megszerkesztette a vádiratot és most kitűzték a főtárgyalást. A főtárgyalást a 68 éves zsidó főpap ellen, Löw Lipót fia ellen, a világhírű tudós ellen... Ó, igen, nemcsak Debrecenben, hanem Szegeden is értik az emberek a dolgukat.

## Mit vétett Baltazár?

Baltazár Dezső református püspök ellen tudvalegyőleg saját egyháza kebelében hajsza folyik. Mindegyik táborban, a reformátusok szabadelvű és felvilágosodott táborában is vannak visszamaradt és reakciós elemek, melyek nem tudják békén nézni a nagy magyar egyházfő szabadelvű lépéseit. A nemzetgyűlés egyik szorgalmas antiszemita, Csernyus Mihály e héten nyilvánosan is kijelentette, hogy mi a Baltazár bűne. Baltazárnak az a bűne, hogy tulságosan zsidóbarát. Ezért haragusznak reá és ezért akarják lehetetlenné tenni.

Szó ami szó, a bűn nagy és alig védhető. Mi hozzátesszük, hogy Baltazár Dezső e régi vétkét folyvást, egyre újabb bűnökkel tetézi. Többek közt azt a hallatlan botlást követte el, hogy a debreceni templomfelavató ünnepségen egy zsidónak, bizonyos Dávid királynak, ki ismert destruktív író, egy zsoltárával, a 35. zsoltárral (Perelj Uram, perljóimmal) nyitotta meg a templomi ünnepséget, majd e bűnét tetézte azzal, hogy ugyanezen zsidó destruktívnak 79. sz. zsoltárát merte citálni beszéde folyamán. És Baltazár vakmerősége annyira ment, hogy a mai destruktív zsidóság őseinek történetéből merészelt a felavató beszédében részleteket közölni és többek közt ezeket mondotta:

Szeretett gyülekezet! Ha a felolvasott szentlelkét a zsoltáros Dávid király írta, akkor szorongó jövődőlés, ha később írták, akkor kesergő emlékezés afelől a dulas felől, amelyet Nabuzáradán káldeus katonái véghezvittek Salamon fényes

templomán. Előbb a jerikói mezőn széjjelszórták a választott nép seregét; azután Cédékias király fiait az apa szeméi láttára levágták; azután ezeket a síró szemeket kiszúrták és hogy valami világosság átalégyjen az élőhalottság eme vakablakain, felgyújtották az Urnak házáat s felégették tüzzel, miután már minden drágaságait kirabolták.

Szörnyű eset volt. Kegyetlen, véres, irtóztató; de nem utálatos. A lélek vadsága tépte el benne a szeretet, könyörület és kegyelet láncait; de a széttépett láncokat nem hagyta alázuhanni a fertelembe. A pogány műveletlenséget, úgy látszik, még tartóztatta valami ösztönös tilalom a templom küszöbénél. A művelt pogányság lelki utálatosságát nem tartóztatja sehol semmisen.

Amiből nyilvánosan kiviláglik, hogy Baltazár ebben a beszédében is a zsidóság pártját fogta és ahelyett, hogy mint illik, a káldeus katonákról emlékezett volna meg dicsérőleg, általános felháborodásra a megvakult zsidó királyról ejtett résztvevő szavakat. Beszéde végén pedig ahelyett, hogy azt kötötte volna a hívők lelkére, hogy legyenek szorgalmasak a gyűlöletben, ahelyett, hogy mint kötelessége lenne, a szószékről meghagyta volna, hogy ne olvassák Az Estét, a Magyarországot és a Pesti Naplót, ahelyett, hogy a kurzusról ejtett volna dicsérő szavakat, református lekipásztör létére a következő destruktív imával zárta be beszédét:

Ezek után, szeretett gyülekezet, megáldalak és elbocsátalak titeket. Megáldalak, mint pásztort az ő nyáját, mint seregét a vezér és mint atya az ő háza népét — szeretettel. Az Urnak hatalmas karja távolítsa el a ti földetekről az ellenséget, szerkessze egybe újból szent egységét e hazának, amelyben adjon tényleket, kinek-kinek elegendőt a földből, hogy a saját magatokén, verejtéketek becsületes hullásával boldogok lehessetek, hozza el termelő napját és esőjét, szerezzon harmatot és napsugárt, terítsen ki fűtakarót és hóleplet kívánatos időközökben szent földetek felett. Legyen kövérség a ti barázdáitokban, kényétek nehezüljenek kenyéradó áldással, csüreitek, kamráitok teljenek minden jó táplálékokkal, hogy vidám orcával magasztalhassátok a minden jók teremő Istenét. Gyermekeitek nevelődjenek szorgalmasságban, alázatosságban, törvények és Isten előtt való minden kedvességben, ifjaitok fűződjenek össze tisztességes házasságban és lássátok meg örömtökre az egészséges unokák seregét szép renddel. Ti magatok mindnyájan, mindenféle különbség nélkül, szerkesszék össze egymást békességnek köteleivel, együtt dolgozva és együtt imádkozva, hazának és Istennek dicsőségére. Legyen a ti házaikban békesség a rend, sziveitekben a tisztesség, hogy kedvét találja az Ur tibennetek és kiterjessze felétek áldó két kezét.

Ez a Baltazár bűne. Megtorlása irtóztató. Csernyus Mihály megharagudott Baltazárra. Ő maga személyesen. Sajátkezűleg. Csernyus! Mihály!!

## Józan emberek kongresszusa Berlinben, antiszemita kongresszusa Bécsben.

Bécsben vidám emberek a világ minden részéből, főleg legyőzött államokból kongresszust tartottak antiszemita kongresszus cím alatt. A kongresszuson a XII. és XIII. század minden ékesszólásával és ismert módszereivel követelték a zsidókérdés megoldását és bár a mágia és keréketörés már nem szerepelt a megoldási

eszközök közt, azonban a zsidókérdés erőszakos megoldása egyszerű pogrom-alapon természetesen napirenden volt. Követelték a zsidóság nemzeti megszervezését, ghekkók építését, kötelező sárga folt viselését s egyéb kissé már elavultnak tetsző kulturintézmények életbe léptetését. A magyar antiszemitaikat ezen a kongresszuson dr. Kmoskó Mihály képviselte, akinek dr. Szilveszter nevű eddig ismeretlen antiszemita segédkezett. A két magyar antiszemita, akik őskuruckorbéli nevükkel is fényesen bebizonyították, mennyire jogosultak ők a fajmagyarság nevében beszélni, elmondotta mindazt, amit mi már a Friedrich-korszak óta kívülről tudunk és ami az új magyar szónoki kultúra legnagyobb eredményei közé tartozik. Kmoskó ur, aki egy legutóbbi cikkében a zsidó vallás Istenét röviden „Mérgező démon”-nak bélyegezte, olyan modoru beszédet mondott a zsidóságról, amit még kannibálok között is kissé gyűlölködőnek tartanának. A vidám emberek kongresszusa Bécsben el is érte a kívánt hatást, amennyiben néhány zsidót az utcán megverték, a kávéházakból kihurcolták, néhány villamost feldöntöttek s így a Kmoskó-féle teóriák mindjárt valóra is válhattak.

Mialatt ezek történtek Bécsben, azalatt a józan emberek Berlinben kongresszust tartottak a zsidókérdés dolgában. A Verein zur Abwehr des Antisemitismus dr. Gothein volt birodalmi miniszter elnöklete alatt intelligens keresztény publikum részvételével kongresszust tartott — az antiszemitizmus ellen. Gothein megnyitóbeszédéből a következőket idézzük: „Ha egy olyan reakciós mozgalom, minő az antiszemitizmus, megnővekedik, akkor a külföld el fog tőlünk fordulni és meg fogja vetni Németországot. Az antiszemita mozgalom igazán és szétbontólag hat egy olyan időben, amikor mindennek egyesülnie kellene. Az antiszemitizmus a német nép legnagyobb veszedelme. (Zajos tetszés.)

Utána Graue Friedrich protestáns főlelkész tartott előadást az antiszemitizmusról, melyből a következőket idézzük: „A keresztény vallás kötelessége most, hogy a zsidókat megvédje, amely zsidóságnak köszönhető az Isteni eszme és az emberiség morális felemelkedése. Mint keresztény és protestáns teológus tiltakozom az antiszemitizmus heccei ellen.”

Az az elmaradt Berlin! Ahol még nem tudnak a Kmoskó-féle fehér forradalomról!

### Irigyeljük őket!

A debreceni nagytemplomot meggyalázták. A templom ujonnan való felszentelését nagy ünneppel akarta megülni a város. De az ünnep, ahelyett, hogy expiálta volna a sérelmet, amely a templomgyalázással esett a magyar kálvinistákon, azt új sérelmekkel tetézte. A felszentelésre érkező nemzetgyűlési képviselők vonata három órát késett. A református lelkészegylet gyűlésén rendőrök jelentek meg és szétzavarták a megjelenteket. Mindehhez járul még az is, hogy Debrecen főispánja ma is a reakciós Huberth Ottó, aki tüntetőleg hangoztatta, hogy kálvinista-ellenes. Debrecen és a magyar kálvinisták egyeteme mind ezért méltán és jogosan forrong és felindult. Elkeseredésükben, felháborodásukban mi, magyar zsidók is részt veszünk. A megbántásért, a fájdalomért szívünk mélyéből sajnáljuk őket. És irigyeljük.

Irigyeljük, amiért a felszentelés ünnepére igyekvő nemzetgyűlési képviselők vonata három órát késett. Irigyeljük, amiért a lelkészegylet gyűlésén rendőrök jelentek meg. Irigyeljük, hogy Huberth Ottó a főispánjuk. Irigyeljük őket, ha melléjük, az ő sérelmeik, az ő szomorúságuk, az ő fájdalmuk mellé magunkat,

a mi sérelmeinket, a mi szomorúságunkat, a mi fájdalmunkat állítjuk.

Bocsássanak meg az összehasonlításért, de nem egy olyan körülmény van, amely bennünket, magyar zsidókat, odaállít melléjük, a magyar reformátusok mellé.

A statisztika is ezt cselekszi.

A statisztika szerint ugyanis az ország legmagyarabb felekezete: a kálomista. De utána, második helyen, a zsidó következik.

És hozzájuk fűz bennünket az a szeretet, az a mély tisztelet és hódolat is, amellyel főpapjuk: Baltazár Dezső iránt viseltetünk, aki akkor is bátran mellénk állott és üldözőink ellen fordult, amikor ezt az ország nagyjai közül csak nagyon kevesen merészték megcselekedni.

Irigyeljük a debrecenieket, hogy van egy Baltazárjuk, de, ismételjük, a sérelmeikért is csak irigyelni tudjuk őket.

Közjogi helyzetünk a ma is érvényes törvények értelmében azonos a kálvinistákéval. A szenvedéseink azonban...!

A mi templomainknak nemcsak a falára irták fel, hogy: üsd a zsidót!, de ütötték, verték, kirabolták őket.

A mi vonataink nemcsak három órát késtek, de egészen megálltak. Megálltak és leszállították róluk a zsidókat, akiknek az életében a lajasmizsel, izsáki erdő az utolsó állomás lett.

A mi papjaink legelsője esztendőnél is régebben sanyalódik a börtönben büntelenül.

A mi gyűléseinket még csak össze sem hívhatjuk, közülünk csak a halottak gyülekezhetnek, éjjel után, a Dunában, a Balatonban, az abonyi temetőben, különféle... épületek pincéiben.

Minden napunkra száz Debrecen jut. Ezer szitok, ezer sértés, ezer korbácsütés esik minden napunkra. Becsületünket sárba tiporták, hazafiságunkat meggyalázták, kiátkozták, megtagadtak bennünket ártatlanul s nincsen in sebünkre.

Mélázva hallgatjuk Debrecen nagy papjának ajakáról az ótestamentumbeli szavakat, amelyeket azért kért kölcsön a zsidó bibliából, mert egyedül velők lehet megérzékelteni a kálvinisták fájdalmát. Mélázva hallgatjuk a megrázó erejű mondatokat és szívesen engedjük át őket a magyar reformátusoknak. Szívesen. A zsidó fájdalom, a zsidó szenvedés megérzékelésére mi azokat ugysem tudnók felhasználni. A cenzura törölné.

### „Zsidógyűlölet — súlyosbító körülmény”

A független magyar bíróságba vetett hitet és bizalmat a forradalmi idők rengeteg szomorú eseménye sem ingatta meg. A magyar bíró mindenkor felül tudott emelkedni a jelszavas politikán és az igazságot keresve igazságot gyakorolt. Ennek a bírói elfogulatlanságnak nagyszerű példáját kívánjuk ismertetni. A keresztény kurzus első hónapjaiban Sátoraljaujhelyen világos nappal, nyílt utcán vertek, veszőtek tisztos zsidó embereket. A hallatlan emberietlenség ellen dr. Székely Albert sátoraljaujhelyi ügyvéd, Zemplénmegye tiszteletbeli ügyésze tiltakozott és a katonatiszti egyenruhában öltözött verekedőket nyílt utcán lehordta. Székely Albert ellen ezért eljárást indítottak, de az ügyesség hat hét előtt a honvédelmi miniszter utasítására a vizsgálatot megszüntette.

Székely Albert a támadók ellen azonban megtette a

**Büntető főljelentést és az egyik ügyben a sátoraljaujhelyi járásbírósa a következő ítéletet hozta:**

1919. B. 2077/3.

Dr. Székely Albert sátoraljaujhelyi ügyvéd által képviselt Katz Sámuel sátoraljaujhelyi kereskedőnek Harda Ferenc elleni ügyében:

**ÍTELET**

Harda Ferenc 30 éves ref. vallásu vádlott Brt. 2. §-ában meghatározott a Brt. 4. §-a 2-ik bekezdése szerint minősülő becsületsértés vétségében bűnösnek találom és ezért 8 napi fogházra, 100 korona mellékbüntetésre ítélem és a költségek megfizetésére kötelezem.

**Indokolás.**

Teitelbaum Mózesné tanu vallomásaival és a vádlott beismerésével bizonyítást nyert az a tényállás, hogy vádlott a Sárospatakról Sátoraljaujhelyre vezető országuton 1919 szeptember 12-én Katz Sámuel főmagánvádlót ostorával kétszer megüldötte és gazember zsidó kifejezéssel illette.

A bíróság a vádlott büntetlen előéletét és beismerését, mint enyhítő körülményt, míg a vádlottnak a tárgyaláson is cselekménye indokaként kifejezésre juttatott a zsidóság elleni gyűlöletét, — mint súlyosbító körülményt vette figyelembe.

Sátoraljaujhelyi kir. járásbírósa.

Bf. 14/13/1920.

A sátoraljaujhelyi kir. törvényszék mint felebbviteli bíróság az elsőbíróság ítéletét indokainál fogva helybenhagyja. Sátoraljaujhely, 1921 március 4-én.

Sátoraljaujhelyi kir. törvényszék.

## A nemzeti tanács elnökei.

A nemzetgyűlés e heti ülésén kiderült, hogy Somogyi István dr. és Bozsik Pál mint nemzeti tanácsi elnökök éltek és szerepeltek a forradalom alatt. Alapjában véve nem csodálkoznánk ezen s nem fűznénk ahhoz sem megjegyzést, hogy Somogyi István dr. miközben a botbüntetés előadója volt, lekészt egy nemzetgyűlési ülésről, mert valahol vidéken egy — botbüntetésre nyilvánvalóan méltó — zsidó ügyét kellett képviselnie. Mi természetesen nem következtetünk erről Somogyi István jellemére, mely ragyogó és kristálytisza és tudjuk, hogy ő, a botbüntetés előadója csak ingyen védhette a botbüntetésre méltó zsidókat. Csak azért állunk meg egy pillanatra a két kiváló nemzeti tanácsi elnöknel, mert mindakettőtől van egy-egy emlékmű az elmúlt hónapokból. Somogyi István ur volt az, aki olyan szívélyességeket kiáltott közbe Prohászka beszéde alatt, mint: „Véletlenül estek el a zsidó katonák” és mikor Sándor Pál előadta, hogy Ullmann Adolf fia is elesett a harctéren, Somogyi István ur nyájasan szólt közbe: „Minek ment huszárnak?” Ez a báránylelkű és ragyogó jellemű ember tehát a halott zsidó katonákat nem védte úgy meg, mint amily szívesen ma Gyöngyösön vagy Egerben zsidó védelmet vállal. Ha Ullmann életben marad és Somogyira bizza egy peres ügyét, akkor szerencséje van, mert egy kárörvendő közbekiáltás helyett egy szép és gyönyörű védelmet kaphatott volna a fekete hátvani antiszemitától, amitől azonban most már sajnálatosan örökre elesett. Véletlenül elesett.

A másik nemzeti tanácsi elnök Bozsik Pál ur, gyöngyösi plébános, kinek különösen a rabikkal való összefüggését ismerjük. Két rabbival függ össze Bozsik ur, a gyöngyösi nemzeti tanács elnöke. Az egyik rabbi Feigl gyöngyösi főrabbi, aki a gyöngyösi keresztényekkel a kommunizmus alatt élet-halálhajszában rohant fel Budapestre, hogy Bozsik Pálon valahogy segítsen. A másik rabbi Löw Immánuel. Bozsik ur ugyanis, ki úgy látszik, a hálás emberek közül való, azzal hálalta meg az egyik rabbi fáradozását, hogy a nemzetgyűlésen felolvasta Hollós-Hollóssy-Holländer Simon, Sándor, Móric, György halhatatlan cikkét a szegedi fő-

rabbiról és ezzel börtönbe juttatta Löw Immánuel. Bozsik ur szintén antik jellem s eddigi jellemvonásaihoz tegyük hozzá azt, amit legujabban tudtunk meg, hogy elnöke volt a nemzeti tanácsnak. Isten éltesse.

## Vidám jelenet egy süket zsidó körül.

(Részlet a nemzetgyűlésről.)

**Bródy Ernő:** Egy másik kitett mészáros, Kemény Vilmos.

**Kószó István:** Vormalas?

**Bródy Ernő:** Vormalas valószínűleg Kohn, de lehet az is, hogy Klein. (Derűtlenség. Felkiáltások a középben: Kószó nem volt, az bizonyos! Élénk derűtlenség.) Ez is 13 év óta bent volt a csarnokban s a mozgósítás első napjától kezdve a 16. gyalogezredben teljesített katonai szolgálatot Albániában, ahol tropikus malária-betegségbe esett, aminek folytán segédszolgálatos lett. Ez a Kemény, Klein vagy Kohn Vilmos 33% erejéig rokkant.

A harmadik eset: Schneider Béla. Szintén 23 év óta áll fenn ez az áruhely a csarnokban, a vásárcsarnok létezése óta. Atyja halála óta vezeti az üzletet. A mozgósítás óta a harctéren volt és mindkét fülére megsüketült. (Mozgás a jobboldalon.) Mindkét fülére megsüketült a harctéren (Mozgás), dacára annak, hogy zsidó vallásu, mégis megsüketült. Nem tehetek róla. (Derűtlenség.) Ennek az öccse, Jenő, szintén a mozgósítás óta volt a harctéren, az egyes honvédgyalogezredben. Tüdő-lövést kapott és 50 százalék erejéig rokkant.

Blumenstein Simon 12 év óta bírja ezt az áruhelyet a vásárcsarnokban; 1915 március 5-étől kezdve az 1. számú hadsereg tábori csendőrségében szolgált.

**Héjj Imre:** Jó hely! Azt én elcsereéltem volna!

**Bródy Ernő:** Bevonult mint közember és mint őrmester került ki onnan. Megtette a szolgálatát ott, ahová beosztották.

**Héjj Imre:** Dehogyan ott!

**Bródy Ernő:** Ott, ahova a hadsereg őt állította. T. képviselőtársam talán ettől is egy kis süketiséget kívánna vagy valami más egyebet?

## A baranyai zsidók.

Más helyen közölt beszédével kapcsolatban Kérdést intéztünk Berki Gyula képviselő urhoz, hogy nyilatkozzék az Egyenlőség számára a baranyai zsidók ügyéről:

— Két évtized óta — kezdte nyilatkozatát Berki képviselő ur — veszek intenzív részt a baranyai közéletben. Sokszor dolgoztam együtt zsidó barátaimmal is, akikkel nem egyszer folytattam küzdelmet közgazdasági és kulturális ügyeink előbbreviteléért. Tudni kell azt is, hogy a szerb megszállás első szakaszában a baranyai magyar zsidóság a szerb részről bevezetett polgári igazgatás elleni organizációban résztvett. És akkor, amikor a baranyai magyar ellenállás szervezőit internálták, velem együtt volt Mitrovicán börtönben néhány zsidó barátom is.

— Hangsúlyozni kívánom, hogy Baranya vármegyében antiszemizmussal sohasem volt. Különösen az a járás, ahonnan én való vagyok — a siklói járás — 58 községben 52 szintizta kálvinista.

— Atyám kálvinista pap volt a siklói járásban és anyai nagyapám és anyai dédöregapám is ott voltak református papok. Az egyszerű falusi kálvinista papi kurián tanultam meg, hogy a keresztény erkölcs szerepét, kiengesztelődést és megbocsátást kell hogy jelent-

**Brillánst, ékszerszert, gyöngyöt**

plafin, arany- és ezüst-tárgyakat horribilis árban vesz: HARTENSTEIN  
üzletvez. Rákóczi-ut. 2. Pannónia-szálloda mellett. — Alapítvány 1920

ten. És apám, aki író ember volt egyébként is, egy verset hagyott nekem végrendeletül, amelynek egyik része így szól: „sohase légy hetvenkedő, szivtelen, semmit se szólj, semmit se tégy hirtelen.”

— Most, hogy otthon voltam, alkalmam volt beszélni néhány baranyai zsidó polgártársammal, akik elmondták, hogy a féktelen izgatás folytán milyen aggodalom fogta el egy időben a baranyai magyar zsidóságot amiatt, hogy a magyar imperium bevonulása alkalmával itt is lesznek zsidóüldözések.

— Baranyában általánosítani nem lehet. Van talán egy tucat exaltált zsidó, aki vétkezett az erkölcs, hazafiság és a zsidóság ellen. A zsidóság nagy többsége azonban korrektül viselte magát a szerb megszállás alatt és nincs is okuk nekik semmiféle aggodalomra.

— Parlamenti beszédemben azért foglalkoztam ezzel a kérdéssel, mert hangot akartam adni annak, hogy a józan magyar közvélemény távol áll azoktól az inszINUÁCIÓKTÓL, melyek itt-ott Magyarországon a baranyai zsidósággal kapcsolatban megjelentek. Meg vagyok győződve, hogy nemcsak a baranyai kérdés megoldásának, de a konszolidációnak is szolgálatot tettem objektív kijelentéseimmal.

## Andrássy Miskolcra jön?

A miskolci lapok több ízben hírül adták, hogy Andrássy Gyula gróf, Miskolc város belső „zsidó” választókerületének egyhangulag megválasztott képviselője, április 3-án Miskolcra érkezik, hogy mint a keresztény pártok vezére, választóit a politikai helyzetéről, a vezérlete alá került párt törekvéseiről és politikájának eddigi eredményéről tájékoztassa. Magától értetődőnek tartjuk tehát, hogy a miskolci antiszemita sajtó, valamint a vele összefüggő helyi alakulatok a gróf leérkezésének hírére már jóelőre örömtüzeket gyújtanak, már most hirdetik, hogy Miskolc „magyar társadalmának” örömnünepévé avatják április harmadikát.

Hangsúlyozzuk, az ünnepi fáklyák meggyújtását arról az oldalról természetesnek tartjuk. Csak egyet nem értünk, ha már Andrássy Gyula Szemere Bertalan városába leérkezik, miképp gondolja elintézni ügyét a vele közvetlen, közerkölcsi viszonylatba került belvárosi zsidóvallású választópolgárokkal, akik választókerületének 63 százalékát alkotják, és akiknek nemes idealizmusa nélkül a kurzus új, nagynevű vezére a magyar nemzetgyűlésen mandátumhoz sem juthatott volna. Mit fog mondani ennek a hetedfélezer magyar zsidónak, akik bankokban, gyárakban, üzletekben, orvosi rendelőkben, ügyvédi irodában keresve ma oly nehézre vált kenyerüket, tőle, a nagy Andrássy fiától, a nyugateurópai látóköri embertől, saját követüktől várták az igazság szavát! Mit fog mondani ennek a ragyogó hazafiságu, a város fejlődésének, fennmaradásának gazdasági létbiztosítékát képező zsidó választótöbbségnek, mely a páratlan megpróbáltatásokon átmenő magyar zsidóság integráns részeként immár másfél éve a megalázás, elnyomtatás és üldözés minden fázisán keresztül ment?

Vajjon eléjük fog-e állani kijelentvén: Választópolgárok, zsidó honfitársaim! Mint a szabadelvűség légkörében történelmi emléket nyert atyám fia, örömmel fogadtam el kezeteiből a mandátumot, mert alkalmat adtatok arra, hogy a magyarság szent, liberális tradícióiért most szót emelhettem és egyéniségem súlyával szétoszlatni segitettem azt a sötét felleget, amely a szerencsétlen Csonkamagyarország konszolidációját lehetetlenné teszi. Azt fogja-e mondani a mi követünk április 3-ikán nekünk: Erkölcsi kötelességemnek is tar-

tottam, hogy sikra szálljak érte, hiszen a ti bizalmasok letéteményese vagyok és így frigyre léptem a szabadelvűséggel, a felekezeti és állampolgári jogegyenlőséggel.

Nem, Andrássy Gyula gróf ily szónoklatot hozzánál nem fog tartani, hiszen mint uri gondolkodású ember, beszámolójában csak az igazmondás irányíthatja. Zsidóhitű választóinak legfeljebb azt mondhatja meg: én már csak formailag vagyok képviselőtök, mert annak az áramlatnak élén vagyok, mely a magyar zsidóság társadalmi, jogi és gazdasági háttérbeszorításán munkálkodik, így tehát nincs miről beszámolnom előttetek.

Errare humanum esse, megirták a régi klasszikusok. Csalódtunk, levonjuk ennek következményeit. A „miskolci képviselő” beszámolóját nem zavarjuk, hiszen mi már oly rövid idő alatt oly sokat tanultunk. A tavaszi beszámolóbeszéd azonban intőjel nekünk az önértékre, az öntudatra, amely megtanít arra, hogy kinek mivel tartozunk. Andrássy Gyulának is nemes őszinteséggel fizetni akarunk. Nem zokszóval, nem tiltakozó nagygyűléssel, hanem nyíltan, magyar becsületességgel, a választási urna előtt, nemsokára...

A tavaszi beszámoló tehát minket nem érdekel. Megértünk sok mindent, tulesünk ezen is, mikor a saját portánk választott öre, fogja „nemzetrontó” választóiról beszélni a — keresztvizet. Egy azonban bizonyos, hogy ezek a tanok a szabadelvűség felvidéki fellegvárában a magyar nép széles rétegeihez utat nem találnak, csak a mi önértékében megbántott lelkiületünkben hagynak vissza maradandó nyomokat.

(Miskolc.)

Láng Lajos dr.

## A világháború zsidó hősi halottai.

Az ország minden részéből egyre-másra kapjuk a leveleket, amelyben hittestvéreink közlik a zsidóságnak a háboruban való részvételét igazoló adatokat. Ezek a levelek Avarffy Elek nemzetgyűlési képviselő rágalmozásainak válaszképpen mutatják, hogy a háború alatt bő aratása volt a halálnak a magyar zsidó katonák soraiban. A rettenetes fájdalom, mely a fiuknak és apáknak hősi halála miatt a szülőké és az árvák lelkében él, fejeződik ki ezekben a levelekben, amelyek megdöbbentő adatokkal szolgálnak arra nézve is, hogy milyen óriási mértékben vették ki a zsidó családok részüket a világháború küzdelmeiben.

Neuner Adolf budapesti lakosnak a háboruban hét fia teljesített katonai szolgálatot. Az apát Ferenc József király egy bronz szoborral és 500 korona pénzadománnyal tüntette ki fia hősiessége alkalmával. A hét fiu közül Neuner Armin 1914 december 14-én, Neuner Sándor pedig 1917 október 24-én hősi halált halt, Neuner József 4 évig hadifogságban szenvedett, a másik négy fiu 3—4 esztendeig küzdött az első harcokban. Neuner Adolf a sok csapás következtében megőrült és a múlt évben halt meg, a hét katona-fiu édesanyja pedig a sok sirástól megvakult.

Egy villamos alkalmazott, Budai Dániel megrendítően szomorú levélben közli, hogy szerény fizetéséből felnevelt két fiát a haza oltárán vesztette el. Budai Sándor, a 32. gyalogezred önkéntese, az ezüst érem tulajdonosa, a Kárpátok védelmében esett el. A másik fia, Budai László, négyéves harc-téri szolgálat alatt a fronton szerzett betegségében a besztebecbányai kórházban halt meg.

Egy 59 hónapos frontszolgálat után hazatért zsidó katona levelében felháborodással kérde, hogy Avarffy Elek hol teljesített katonai szolgálatot, mert háboruszkodása közben sohasem hallotta a viléz nőorvos ur nevét. Egyben közli azt is, hogy két sógora közül Feith Mór 1915 márciusában hazája védelmében hősi halált halt, Feith Sámuel pedig 1914 szeptemberében a Kárpátokban orosz fogságba esett és azóta sem adott hírt magáról.

Megszólalnak kis hitközségek is és beküldik hősi halottaik névsorát. Sopronkeresztúr zsidói közül a következők

**Haltak hősi halált.** (Számuk ugyancsak túlhaladja a 0.05 százalékot.) A névsor a következő: Bauer Manó könyvnyomdász, Günsberger Lázár utazó, Glück Salamon kádár, Frischmann Jakab és Zsigmond kereskedők, Fellner Lipót órász, Fellner Ignác pincemunkás, Fellner Bernát asztalos, testvérek, Goldner Leó szőnyegszövő, Gastl Henrik pék, Mózes Miksa szobafestő, Mózes Bernát bádógos, testvérek. Adler Izráel cipész, Fischer Ignác kádár, Goldstein Lipót szabó, Sinai Bernát szücs.

Az esztergomi megyei Bátor községben huszonöt zsidó család fia közül ötvenöt volt katona, ötvenketten voltak az első tüzvonalban és heten haltak hősi halált. Wetzler Ignác, Schwarc Mór, Manó és Ernő (szüleik a három fiuk elvesztése felett való fájdalomukban még a háború ideje alatt meghaltak), Waldmann Jenő és fivére, Márk, Dick Gerzson, továbbá Winter József és Binetter Sándor, akik a háborúban szerzett betegségben pusztultak el.

Kistelek hitközsége tagjai közül a következők haltak meg a becsület mezején, amint arról hivatalos irások tanuskodnak: Pásztor Márton hadnagy, Ausländer László, Reichlinger D., Popper Jenő, aki Albániában szerzett maláriában itthon halt meg és Beck Fülöp kadett, kit orosz fogságban a cseh-tót tisztek meggyilkoltak, mert védte a magyar hadifoglyokat.

Továbbá a kommun alatt pedig ellenforradalmi magatartásuk miatt mint tuzok a Markó-utcai fogházban a következő zsidók voltak elfogva: Beck Mór, Beck János, Deutsch Pál és Seiler Mór.

Jánosházának zsidó halálstatisztikája a következőképen szól. Hősi halált haltak: Kohn Miksa, Löwi Pál, Kemenes Mór, Schwartz Pál, Kaufmann József és Kaufmann Henrik (fivérek), Falczer Sándor. A jánosházi zsidók közül tizenhatan szenvedtek hadifogságban.

Sárospatak zsidóságának ugyancsak számos halottja van. Hősi halált haltak: Heisler Mór zászlós, Heimlich Adolf, Róthbart József hadnagy, Szegál Sándor, Spitzer Lajos, Liebermann Armin, Veinstock Hermann és dr. Gottesmann Lajos főhadnagy, aki a harctéren szerzett betegségében halt meg. Czukermann Jenő, Klein Adolf és Relch Géza 1914-ben az orosz fronton eltűntek. Azóta semmi hír felőlük.

Ez a pár adat megint azt igazolja, milyen nagy mértékben vett részt a zsidóság a világháborúban. Mindazok a rágalmak, amelyeket céltudatosan terjesztenek a zsidóság felől, megtörnek azon a mélységes fájdalomon, amelyet ezer és ezer zsidó család érez legdrágábbja elvesztésén.

## Az Egyenlőség gyűjtései.

### Általános adományok.

**Adományok.** E héten beérkezett hozzánk: **Tetszés szerinti kiosztásra:** Barna Ferenc Nagykőrös 100 K, Wilhelm Lajos és neje koszorúmegváltás Fritz Janka elhalálása alkalmából 150 K, Herzog Samu Segesd 75 K, Tercsike 50 K, Anonymus 100 K, Armuth Márkné 50 K, Guttmann Gyula 100 K, D. H. Zalaegerszeg 50 K. — **Zsidó hadiözvegyek és árvák javára:** Lederer Aladár Szabadszállás 150 K, H. L. 50 K, Hamburger Antal Tiszásas 20 K. — **Izr. hitközség leveles-akciója:** Armuth Márkné 50 K. — **Pesti izr. nőegylet leányárvaháza:** Lapunk egyik hű olvasója 500 K, Beitler József 5 K, N. N. 100 K, Schwarz Testvérek Körösladány, 100 K. — **Izr. fiúárvaház részére:** Neumann Jolly 50 K, Beitler József 5 K, N. N. 100 K, Schwarz Testvérek Körösladány, 100 K. — **Izr. vakok intézete részére:** Grünfeld Jakabné Hahót 100 K, Krausz Kálmánné Dunaföldvár 50 K, Szántó Lipót S.-Berzence 20 K. — **Szegény zsidó gyermekek felruháztatására:** Steinitz Ernő 200 K, dr. Salgó Ottó 100 K, dr. Lichtmann 100 K, Klein Ferenc 100 K, Klein Ferenc 100 K, Schlesinger Sándor 100 K, Hermann Adolf 100 K, Steiner Miksa 100 K, Havas Károly 100 K, Buxbaum Adolf 100 K, dr. Horváth 50 K, Fuchs Zoltán 50 K, Eckstein Ignác 50 K, Gyenes Ede 50 K, Schwartz Armin 30 K, Fechner Salamon 30 K, Weiss Leó 10 K, Kohn Albert 10 K, Kónyi Gyuláné Szakcsimajor 350 K, Szántó Lipót S.-Berzence (purim ajándék) 20 K. — **Özv. Russ Józsefné részére:** Brettner Kálmánné gyűjt. Cegléd Hoffmann Sámuel leánya esküvője alkalmából 340 K. Hozzájárultak: Hoffmann Sámuel 50 K, Lövi Mór 50 K, Brettner Kálmán 50 K, Láng László 50 K, dr. Horváth Márton 30 K, Hahn Leó 20 K, ifj. Brettner Jenő 20 K, Schwarz Mihályné 20 K, Arki István 10 K, Schwarz Her-

manné 10 K, Schwarz Imre 10 K, H. L. 50 K, Schwarz Sándor 10 K, Brück Zsigmond 10 K. — **Izr. szeretetház részére:** Habermann Dezsőné koszorúmegváltás címén Barkóczi Izsóné elhalálása alkalmából 200 K. — **Magyar zsidó menekülteknek:** Krakauer Zsigmondné Jánoshalma 50 K, Fischer Lipótné Karcag 100 K, Steiner Jancsinné Szolnok 100 K, Lederer Abraham Szabadszállás 150 K, Grünstein Ödön Tornyosnémeti 200 K, Kónyi Manó atyja elhalálása évfordulója alkalmából 350 K. — **Zsidó rokkant katonáknak:** Lederer Aladár Szabadszállás 150 K, Grünstein Ödön Tornyosnémeti 250 K, Braun Ili gyűjtése Braun Ilike búcsudélutánján 40 K, Beitler József 5 K. — **Szegény zsidó tanulóknak:** N. N. 300 K. — **Szentföldi nyomorgóknak:** Reiner Ödön Erdőskürt 500 K, Hemley Jónásné, Drechsler Jakab gyűjtése dr. Drechsler Simon esküvője alkalmából 308 K, Lederer Aladár Szabadszállás 150 K, Steiner Lipót Paks 40 K, Farkasházy Fischer Vilmosné 100 K, Klein Sámuel 350 K, Krakauer József Orosháza 200 K, Krausz Kálmánné Dunaföldvár 50, Weisz Magda 20 K. — **Magyar zsidó főiskolai hallgatók részére:** Klein Mariska Pereg 300 K, Lederer Aladár Szabadszállás 150 K, Wilhelm Lajos és neje koszorúmegváltás Fritz Janka elhalálása alkalmából 100 K, Farkasházy Fischer Vilmosné 120 K, Grünstein Ödön Tornyosnémeti 250 K, Intim asztaltársaság 1000 K, Klein Sámuel 350 K, Illés Dávid tiszteletdíj-adománya 1000 K, Weisz Dezső Győrszentmárton 40 K, Mátészalkai izr. hitközség tagjainak templomi ajánlásai 1823 K, Weiner Samu Szombathely 240 K, Armuth Márkné 50 K, Kramer Lonci 100 K, Székely László 100 K, Házi kabaré Károly-körút 11. sz. 856 K, Fuchs József hitk. elnök Sásd 1070 K, Gyarmat Fanny gyűjtése Reiner Mór születésnapja alkalmából 3200 K. Hozzájárultak: Reiner Mór 1000 K, dr. Kertész Adolf 500 K, Armuth Márk 300 K, Hönig József 300 K, Roszner István 240 K, Schwarz Bertalan 200 K, Katona Vilmos 200 K, Fischer Géza 200 K, Valkó Ferenc 100 K, Vámos Oszkár 100 K, Noel Péter 100 K, Reiner Bernát 60 K. — **Menekült tanítók segélyezésére:** dr. F. S.-né 1000 K, dr. Knopfler Sándor Sátorajhajhely 20 K. — **Orsz. Izr. Tanítóegyesület akciója javára:** Grünstein Ödön Tornyosnémeti 250 K, Somló Gyula 100 K, Lamm Mór 500 K. — **Bihari Mihály vak tanító részére:** Deutsch Zsigmond (volt beteg társa) 50 K, Deutsch József Kömlő 50 K, Sebők Gyula 100 K, Schulhof Jenny 20 K, Ländler Ilonka 20 K, Langer Sándor 20 K. — **Zsidó egyetem alapjára:** Benedek Ignác Egervölgy adománya dr. Dénes Mór Vasvár útján 1000 K, Beitler József 5 K. — **Csepeli Weisz Alice gyermekágyas otthona részére:** Iritzer Sándor 1500 K, Roth Adolfné 1000 K. — **Kereskedelmi utazó részére:** T. E. 25 K, Lampel Dezső Orosháza 100 K, Özv. G. M.-né Békéscsaba 100 K. — **Országos izr. patronázs-egyesület akciója részére** (szegény gyermekek felruháztatása): W. H. 100 K, dr. Rosenak Miksa 500 K, dr. Spitzer József Veszprém 50 K, Balog Oszkár Győr 100 K, Krakauer József Orosháza 100 K, Sch. E. 200 K, N. N. 30 K, Gombos Géza Bük 180 K, Bartók Ödön koszorúmegváltás Barkóczi Izsóné elhalálása alkalmából 100 K, Redner Arnoldné 500 K, Fodor Ignácné 100 K.

### Zsidó nélkülöző internáltak részére.

E héten nálunk befolyt:

Krakauer Zsigmondné Jánoshalma 50 K, Lederer Aladár Szabadszállás 150 K, Barta M. 20 K, Sachs Márton Szentgál 20 K, Barta Amál 20 K, Burger Dezsőné Debrecen 200 K.

### Fabó Bertalan siremléke.

E héten befolyt nálunk:

Vécsey Ilona Székesfehérvár 30 K, dr. Weisz Sándor 100 K, Egy nyugalmazott vasutas neje 5 K.

### Az Egyenlőség diákalapja a külföldön élő magyar zsidó diákok segélyezésére.

E héten befolyt:

Laborcz Lajos 50 K, Beuer József székesfehérvári állatorvos 800 K, Schwarz Zsigmond Dersztomaj 50 K, Burger Dezsőné Debrecen 200 K, dr. Strasser Dezső gyűjtése családösszejövetel alkalmából Glück Dezső urnál 300 K, Farkas Imre cégvezető 1000 K, Ludmer Bernátné 300 K, Bauer József székesfehérvári állatorvos 350 K, Mátészalkai izr. hitk. templomi ajánlásai 1823 K, Armuth Márkné 50 K, V. G. 100 K, Laborcz Lajos 50 K.

## A jövődő elé.

— Keresztény költő verse.

Szálljon ma bár fojtó özönnel rátok  
Galád gyanú, vád, szidalom és átok:  
Az eljövendő századok elé  
Egy asszony sziv szomorú vétőjával  
Magyar zsidók, én értetek kiáltok.

En sok-sok lélekablakon belestem,  
Mikor az Isten képmását kerestem:  
Embert, esendőt, testvér-magamat,  
Verő vágyam meghajszolt száz ösvényen  
Magyar zsidók, most utatokba estem.

Húsz éve már, hogy nyitott szemmel nézlek.  
Bírád elé hát jogosan idézlek  
S mert nem hazudtam tudva sohasem:  
Köveletem, hogy szómnak hitelt adjon,  
Magyar zsidók, ha rólatok beszélek.

En láttalak sok emberbárat mellett,  
Láttam, hogy adtatok, ha adni kellett,  
Jobb kezetekből tetézve a balt...  
Hová keresztény irgalmunk nem ért el:  
Magyar zsidók szívéből ott is tellett.

A magyar Lélek valamennyi vágyán,  
Mely fogantatott Szépség selyemágyán,  
Piros örömlüz gyúlt ki bennetek  
S virasztottak halk gyermekáhitattal  
Magyar zsidók magyar poéta álmán.

Volt vétetek? ... Ki kövel dob ma érte:  
Magát Krisztussal büntelennek mérte,  
Pedig mind árva bűnösök vagyunk!  
S a háború, e sivó, szörnyű számum,  
Magyar zsidók esett fejét is érte.

S mert pusztulásunk szívszakadva ríkat:  
Titeket itt most mind tetemrehinák,  
Bösz bánat búját tölti rajtatok...  
Egy vérző ország seblázás vérvádja  
Magyar zsidók, tőlünk el nem szakíthat!

Ez a rög nektek egy lett a kenyérrel,  
Itt gyökereztek minden ép gyökérrel,  
Fájdalmatok magyar jajjal zokog —  
S dőlt oltárunkon velünk áldoztatok  
Magyar zsidók, verejtékkel és vérrel.

Mi szép hazánkon: Hadur szent palástján  
Zsoldos vet sorsot, hol kockán, hol kártyán.  
Ti gyászt viseltek tépett melleken  
És bánatsanak bár, mégis itt maradtok,  
Magyar zsidók, pártos magyarok pártján.

Jövő felé, reménybe révült szemmel,  
Halálos hittel, szánó szerelemmel  
Magyarnak lenni: nektek adatott  
S az Itéletkor én mellétek állok  
Asszonyvétőmmal, bús magyar hitemmel!

Nil.

Sándor Pál-alapítvány.

E héten beérkezett hozzánk:

Farkas Imre cégvezető 1000 K, Krausz Aladár Alberti-  
Irsa 100 K, Holczér Mór Sárbogárd 50 K, Mátészalkai izr.  
hitközség templomi ajándékai 90 K.

## Keresztény válasz

Szabó Dezsőnek.

Szabó Dezső balassagyarmati pogromusztító beszé-  
déré, melyet a TEVÉL ottani ülésén tartott, Sebestyén  
Imre, egy nemes gondolkodású és igazságszerető ke-  
resztény műépítész Balassagyarmaton, a következő  
Nyílt Levél-ben válaszolt:

NYÍLT LEVÉL

Nagyságos dr. Pongrácz György urnak, mint a „Magyar-  
ország Területi Épségét Védő Liga” helyi csoportja elnökének  
Balassagyarmat.

Miután helyiérdekű lapunk több ízben bizonyosságot tett  
elfogultságáról, meg sem kíséreltem őt a jelenlegi irányzat-  
tól eltérő cikkel felkeresni; engedje meg tehát Nagyságod,  
hogy a szokatlan alakban tegyem meg észrevételeimet a  
„Tevél” helyi csoportjának alakuló közgyűléséhez.

Mint néma szemlélő hallgattam a gyűlés elején elhang-  
zott szép beszédeket, amikor szólásra emelkedett egy bizo-  
nyos Szabó Dezső nevű ur (hogy ki ő, megtudható a „Nyug-  
gat” forradalmi időben íródott példányaiban) és meglepeté-  
semre nem hogy „védte volna” Magyarország Területi Ép-  
ségét, hanem egészen egyszerűen, mintha legalább is az  
„Ébredő Magyarok” gyűlésén lettünk volna.

Hát hiszen szép és divatos dolog manapság szidni a  
zsidót, lehet vele könnyen tapsokat is aratni, — de ezennel  
szabadjon Nagyságodat mint helyi elnököt tisztelettel meg-  
kérdéznem, miként véli a zsidók szapulásával kapcsolatosan  
Magyarország területi épségét megmenteni?

A szónok szép technikával megépített beszéde arra volt  
alapozva, hogy a háború idején a zsidóknak volt sok or-  
vosa, kik a zsidókat visszaküldték a mögöttes országrészekbe  
milliókat szerezni, a keresztényeket pedig ki a lövész-  
árókba — elpusztulni.

Hát erre volna nekem — mint hadviselt keresztény  
embernek — néhány megjegyzésem.

Hogy egy közeli példával szolgáljak, felemlítem  
Schmiedl Ferenc tart. főhadnagy balassagyarmati lakost,  
ki a háború elejétől végig állandóan a fronton volt. — Cso-  
dálattal és elismeréssel emlékezem meg róla, — mikor a há-  
ború poklának 47-ik hónapjában már magam is megelé-  
geltem az ügyet és hazajöttem — ő még ott maradt és vé-  
gül is az olaszok fogságába esett.

A balassagyarmati cseh kiverés éjjelén Huszár Aladár  
tart. százados ur kimerült, én vettem át a városparancsnok-  
ságot és rendelkeztem a fegyverben levő polgárság felett  
mindaddig, — amíg a parancsnokságot Bajacz századosnak  
át nem adtam. — Ez idő alatt sokat tapasztaltam, láttam,  
hogy ki a legény a csárdában. — Első éjjel derék iglói gép-  
puskásaink a zsákmánnyal egyszerűen „ellógtak”, a várost  
védelem nélkül hagyták; — vitéz „Károlyi”-féle katonáinkat  
Szügyből semmi biztatással sem bírtuk a városba csalogatni,  
— a csehek a vágóhidhoz közeledtek. Felderítő járőr kellett.  
Megkérdeztem, ki jön velem. — A jelentkező kilenc polgár  
közül kettő zsidó volt és hűségesen ki is tartottak mellettém.

A nagyhid és szécsényi-ut felőli bejárók biztosításánál,  
valamint a másnap reggel beérkező cseh vonat bekerítésénél  
szintén résztvettek a zsidók; — no nem ugyan a „gentry”  
zsidók, csak ugy a szegényebbje; — de hát édes Istenem,  
a mi gentrynk sem tartotta magához méltónak ez alkalom-  
mal a puskát kézbe venni.

Mi keresztény magyarok előszeretettel hivatkozunk mai  
nehéz napjainkban a statisztikára; lássuk csak, mit mond  
a balassagyarmati rokkant-egyesület a zsidókra vonatko-  
zólag.

Van városunkban a hadiözvegyeket és valódi rokkanta-  
kat számításba véve 242 egység, ezek közül a zsidóság ja-  
vára 60 egyén, tehát 25% esik. — Ezzel szemben — ha jól  
tudom — Magyarország lakosainak csak 4%-a zsidó.

**Legújabb**

blouse- és ruha-modellek megérkeztek.  
Készítünk készletet vállalkoz. KALLÓS, Bécsi-u. 5.

Ugyaneképpen tehát csak tárgyilagosan és be fogjuk látni, hogy bizony közöttünk sok derék hazafias zsidó van, akiket nem tartom sem észszerűnek, sem korrekt dolognak tőlünk elvaidítani.

Vagy talán olyan sokan vagyunk mi magyarok? Halványan emlékszem valami nagy férfunkra, aki állítólag azt mondta volna, hogy még az apagyilkosnak is meg kellene bocsájtani, oly kevesen vagyunk!

Kedvenc témája még a szabódezsőféle szónokoknak a zsidó sajtót ütni; mit szólna azonban szónok ur, ha véletlenül a zsidó „Pesti Hírlap” angol, francia és olasz nyelven megjelent propaganda-példányai helyett a keresztény „Szózat”-nak csak a saját fészékünkbe” című szenzációs lap-példányait fordítanánk le és terjesztenénk a külföldön?

Szegény „Tevél” és szegény keresztény „kurzus”! Ha csak ily nagy férfaid vannak, mint Szabó Dezső ur, akkor hamarosan a „Tulipán Szövetség” sorsára jutsz. (Talán már jelvényeidet is zsidótól veszed?)

Jobb, keresztényebb és legfőként észszerűbb erkölcsöket kívánva közéletünk jelenlegi szereplőinek — vagyok szerény soraimért elnézését kérve

Nagyságodnak  
Balassagyarmat,

kész hive  
Sebestyén Imre,  
műépítész.

## Az Egyenlőség Képes Folyóiratának

második száma e héten jelenik meg. Tartalma irodalmi gazdagságban, művészi nívójában még felülmúlja a folyóirat első számát is, melynek példátlan sikere volt a közönség körében. Az irodalmi részből elsősorban a zsidó történetírás nagymesterének, Kauffmann Dávidnak egy hátrahagyott történeti tanulmányát emeljük ki, melyet korszerű, megrendítő illusztráció kísér. Ez a tanulmány a zsidó szenvedés és a zsidó hűség halhatatlan dokumentuma. Mahler Ede nagyszerű egyiptomi tanulmánya a „Fáraóról, kivel Mózes beszélt” megkapó egyiptomi képekkel. Marczali Henrik nagyérdekű tudományos értekezése, Venetianer Lajos magas nívójú történeti munkája az, amit még kiemelünk a tudományos részből. Az egyik irodalmi részből Anatole France „Antiszemitizmus” című ragyogó novelláját, Rudyard Kipling bájos Salamon-meséjét, Hanns Heinz Ewers frappáns newyorki zsidó történetét, Futó Gyula derűs humoru magyar-zsidó elbeszélését, Kiss Arnold népszerű regényét említjük fel. A vers-rovat nagyon gazdag: Radó Antal gyönyörű verse Rákosi Jenőhöz, Kiss József egy új, politikai verssorozata az Egyenlőség részére, Szép Ernő és Turóczi József versei, Makai Emil egy először itt megjelenő verse díszítik ezt részt. Külön eseménye a számnak a „Kis regény”-rovatban Surányi Miklós szenzáció erejével bíró római zsidó története: „Alytiros, a színész.” A Figyelő-rovatban ezenkívül tízennégy irodalmi és tudományos cikk jelenik meg. A címlapot Dyce halhatatlan képe „Jákob és Ráchel” díszíti, a belső illusztrációk a „Biblia képekben” sorozat művészi folytatásai: Dirk Bouls, a németalföldiek és a régi németek legszebb képei. Művészeti eseménye e számnak az eddig Magyarországon ismeretlen kölni és lübecki biblíák, valamint 15. századbeli könyvek illusztrációi. Arcképek, művészi festmények egész tömege díszíti még e számot, melynek ára 30 korona és mindenütt kapható lesz.

**מכר של szegedi paprika** a makói orth. rabbiság felügyelete alatt elővegyezhető, míg a készlet tart, Gombos Géza és Társá-nál Szeged.

## Néhány szó Hollandiáról.

Irta: Blau Lajos dr.

Szép és tanulságos könyv lenne az, amely a jelenkori zsidóság leírását tartalmazná országok szerint. Nem tartok ellentmondástól, ha azt állítom, hogy az egyetemes zsidóságot senkisésem ismeri. A zsidók világa: részek, országok, tartományok szerint annyira különböznek egymástól, hogy a szakember, a zsidóság hivatalos kutatója is meg volna lepve, ha az egyes részekből fotográfiáját egymás mellett látná. Még saját országa is szolgálna meglepetéssel. Általában azt mondhatjuk, hogy a zsidók története nemcsak időben, hanem térben is él. Vannak zsidók, hogy csak az újkorból említsek példát, akik a 16-ik században élnek és vannak zsidók, akik a 20-ik században élnek. Áll ez a zsidók belső életéről és külső helyzetéről egyaránt. Nem akarom ezt a gondolatot továbbfűzni, hát csak azt mondom, hogy a holland zsidók, kikről egyelőre el akarok mondani, a 20-ik században élnek. Talán a 21-ikben is. Attól függ, hogy kikhez mérjük. Részletes leírásuk a legnagyobb nehézségekbe éppen azon a területen ütköznek, amely a legismeretlenebbnek látszik. Itt arra a tevékenységre gondolok, melyet a zsidók a fórumon fejtenek ki. Ott vannak az összes politikai és társadalmi mozgalmaknál, de hogy mennyi részük van benne, nehéz lenne megállapítani. Hollandiában ezt nem tartják külön számon és a zsidók maguk sem tudják.

Általában csak azt tudják, hogy Hollandiában zsidók a legmagasabb állásokat is elérték és ma is elérhetik, valamint azt is, hogy zsidó szobrot is kaphat. A Rijks-muzeum lépcsőházában díszlik Israel's festő szobra, ki a holland tájat és népet legáltalában érzékeltette meg ecsetjével. A Sarfatsraatban járók közül csaldén gondoltam arra, hogy ez a középkor óta jólismert zsidó név, amely franciát jelent. Egyáltalában nem gondol két holland ember, ha egymással dolgoz van, arra, vajjon nem zsidó-e a másik? A szabadság és jogérzet mélyen gyökerezik a holland nép lelkében, erkölcsi lényé alkotó elemévé vált. Igaz vallásos nép, az volt a múltban, mikor a fanatizmus üldözötteit hazájába befogadta, az a jelenben, mikor a háboru áldozatait segíti. Nem kérdezi, mi a vallása, sem azt, mi a faja. Szép a lelkivilága, telítve van emberszeretettel. A hozzá eljutott szerencsétlenre nem dob követ, bárki legyen. Értethető, hogy a francia nemzet után a holland nép volt az, amely a zsidókat emancipálta. 1796 szeptember hó 2-án az alkotmányozó gyűlés az emancipációt a következő szavakkal iktatta törvénybe: „Egy zsidó sem zárható ki azokból a jogokból, melyek a bataviai republica polgári jogával össze vannak kapcsolva és melyeket élvezni óhajt”. Csakugyan volt zsidó, aki nem óhajtotta ezeket a jogokat élvezni, az akkori amszterdami főrabbi is ellene volt az emancipációnak, mert a forradalom adta és nem az imádott orániai fejedelmi ház. Valójában a holland nép adta, akárcsi állt az élén, mert minden időben egyetemesen és egyenként jóindulatot tanúsított a zsidók iránt.

A zsidó község üléseiről és egyéb zsidó testületi tanácskozásairól a napilapok az állandó egyházi rovatban épp oly bőven referálnak, mint a keresztény egyházak és testületek üléseiről. Felolvasásaimat, melyet a Zsidó Tudományos Társulat rendezett, a napilapok előre hirdették, a felolvasásokról külön tudósítók találaból hasábos tudósításokat közöltek. Holland szokás

**Mérő Jenő butorgyára VII., Rózsa-utca 22. Mintatermek.**

szerint objektív hangon reprodukáltak a felolvasások tartalmát, egészen szakszerűen a Telegraaf, az enter-  
táinmű lapok vezére. Az egyetem rendelkezésre bocsá-  
totta szép auláját, mindkét felolvasáson jelen volt a  
keresztény szabad egyetem Rector magnificusa, a fő-  
rabbik, több egyetemi és más főiskolai tanár, papok fe-  
lekezeti különbség nélkül, nagyszámu művelt közönség,  
melynek soraiban keresztények is voltak. Ők is megvál-  
tottak a kifejezetten zsidó szempontból tárgyalandó  
aram és görög papyrusokról szóló felolvasásokhoz be-  
lépő jegyeiket. Figyelemmel hallgatták Seeligmann  
Zsigmond, nem hivatásos, de hivatott zsidó tudós tár-  
sulati elnöknek üdvözlő beszédét, melyben a személyes  
vonatkozásokon kívül, melyeket mellőzök, a zsidó tudó-  
mány jelentőségét fejtegette és engem a közönségnek  
bemutatott, kiemelve azt is, hogy első eset, hogy kül-  
földi tudóst meghívtak. Második felolvasásom befeje-  
zése után a társulat elnöke meleg köszönetére adott vá-  
laszomban magam is külön fejtegettem a zsidó tudó-  
mány fontosságát az általános tudományra nézve is és  
együttal rámutattam a magyar Rabbiképző ezirányu ér-  
demeire. A közönség mindvégig áhítatos figyelemmel  
hallgatta a felolvasásokat is és a beszédek is. Azután  
sem sietett. A felolvasások előtt és után folytatott ma-  
gánbeszélgetés folyamán dr. Mujtjer rektor egyebek  
közt a legyőzöttek iránt érzett rokonszenvéről meleg sza-  
vakban nyilatkozott meg. Hasonló módon folyt le a két  
felolvasás Hágában, a világ egyik legszebb városában,  
a holland kormány székhelyén.

Hollandiában nagy a tudomány becsülete és annál  
tulajdonítom a kitüntető fogadást, amelyben részem  
volt. Ha nem is a legfényesebb, de a legmelegebb volt  
Groningenben, hol január 20-án és 22-én olvastam;  
mintha családtagot fogadtak volna. A két felolvasást,  
melyek közt az első a talmudról szólt, az egyetem tá-  
bláján hirdették. Az egyetemi könyvtár igazgatója vég-  
telen szíveséggel fogadott, az egyik könyvtárossal, egy  
doktorkisasszonnyal megmutattatta az egyetem kézira-  
tos és ősnymtatványi kincseit, azután önmaga kalau-  
zolt, másfélórai körúton bemutatta az egyetem összes  
helyiségeit és vendégajándéku átadta az egyetemi  
könyvtár nagybecsű kézirat-katalógusát. A felolvasások  
a „Harmonie“-épületben voltak, ahol azokat tartani  
szokták. A terem egészen megtöltő hallgatóság között  
volt három egyetemi tanár, kik jegyzeteket is készítet-  
tek maguknak. A két groningeni napilap egy-egy tudó-  
sítót küldött, kik a pódiumon foglaltak helyet és más-  
nap hasábos tudósítást közöltek. Dr. Mendels gim-  
náziumi tanár, ki a közönségnek bemutatott, a felolva-  
sás után megkérdezte a közönséget, hogy van-e valaki  
nek kérdése. És volt is többeknek; egy volt katolikus  
pap kérdése kapcsán hosszabb fejtegetésbe is bocsát-  
kozott. A holland kedvesség Groningenben felülmulta  
önmagát.

A jóság a holland nép lelkéből fakad: mindenki  
szíves, kedves, előzékeny. Ha az utat nem tudod, a meg-  
kérdezett mindjárt el is kísér. A villamos kalauz után-  
nad néz, mikor leszállsz, hogy nem téveszted-e el a kere-  
sett utcát, még a kocsirol is utánad kiált: pár lépéssel  
arrébb. Mindenki jókedvű, örül az életnek és az embe-  
reknek. Vendégszeretete határtalan. Egy bécsi műtörté-  
nész, ki szintén velem egy időpontban felolvasásokat  
tartott, azt mondta nekem, hogy többen ajánlottak fel  
neki lakást és ellátást ottidőzése idejére, sőt nyári tar-  
tózodásra is meghívták. A hivatalokban mint valami  
régí jó ismerőst fogadnak, szíves felvilágosítást adnak  
és mindjárt jó tanáccsal is ellátnak. A vámvizsgáló sem  
néz már eleve csempészeknek, nem nyul, mint a bécsi só-  
gor, a szíved tájékára, hol a pénzt hordják, hogy azt  
kitapogassa.

A holland nép emberszeretete a legszebben nyilatko-  
zott meg abban a jötevésben, melyet a háboru sujtotta  
iránt tanusított és mai napig tanusít. Ezt a nemes tevé-  
kenységet az ott is beköszöntött gazdasági válság dacára  
tovább folytatja. A rám nézve szerencsés véletlen foly-  
tán velem utazott dr. Sebestyén, a pesti református  
theológiai Akadémia kiváló tanára, ki kálvinista hit-  
rokonait kereste fel. Számozott helyeink egymás mellett  
voltak és lelki gyönyörűséggel hallgattam a tanulmá-  
nyait Hollandiában végzett, mély jámborságu kedves  
kolléga áradozó szavait a holland népről, melyeket sa-  
ját tapasztalataim alapján csak megerősíthetek. Ez a  
lelki jóság már a 16. században virágjában állt, mene-  
dekhelyet adott minden üldözöttnek. Ebben akkor Hol-  
landiának az egész világon csak egy társa volt: Magyar-  
ország. Nem én mondom, a történetből tudom. Ki tudja  
még? Az öt egyetemmel bíró művelt, világlátott keres-  
kedő holland nép roppant vallásos, akár kálvinista,  
akár katolikus, akár zsidó. Nagy paptisztelő. Ebben  
sem ismer felekezeti különbséget: az amszterdami fő-  
rabbi az ő 60.000 hívével — le kell írnom — egy érsek  
tekintélyével bír.

Nemrégén egy szegény zsidó asszony 100 éves lett.  
A városi tanács elhatározta, hogy gratulál és 100 forintot  
adományoz neki. A polgármester megjelent O n d e r w i-  
s z e r főrabbi-val együtt a szegényes lakásban és mind-  
hármán levétették magukat. Kedves kép: a közepén a  
százéves asszony, az egyik oldalon a polgármester, a  
másik oldalán a főrabbi. A polgármester, hogy az öreg  
asszony szellemi képességéről tájékozódjék, azt kérdezte  
tőle: — Mondja, kedves öreg, ha minden életévéért egy  
forintot ajándékozok Önnek, hány forintot kap? —  
„Hát százat, — felel megütközve az öreg — csak nem  
gondolja polgármester ur, hogy ilyen ostoba vagyok?”  
Hát persze, Hollandiában senkisé ostoba.

Figyelemreméltó jelenség, hogy Amszterdamban a  
zsidó lakosságnak jelentékeny hányada földhöz ragadt  
szegény. Nem korlátozza keresetében semmi és mégis  
szegény. Megbízható becslés szerint 12 százalék. Minden-  
féle foglalkozásban találhatók, leginkább a piaci árusok  
közt, kik nagy kiabálással kínálják egész nap, késő es-  
tig a narancsot és egyebeket. Milyen ellentét zsidó és  
zsidó közt ugyanabban a városban! Háromnegyed év óta  
pang a gyémántkereskedelem, ami elsősorban a gyémánt-  
kőszőrösöket sujtja, kik kizárólag zsidók. A gyémánt-  
kereskedők is zsidók és a gyémánttőzsde minden idő-  
ben szombaton zárva van. A tőzsdével kapcsolatos posta  
szombaton szünetel és vasárnap dolgozik. Ilyen is van  
a világon. Ezt is, meg a zsidó szegénységet is fel kell  
majd venni a jelenkori zsidóság leírásába, melyet cik-  
kem elején említettem. Nagy társaság fog, sajnos, össze-  
gyűlni, melyről a világ nem vesz tudomást.

## A Yacht-Club és a zsidók.

A zsidóság minden erőfeszítése, harca és áldozata  
ellenére sem tagja még a balatonfüredi Yacht-Clubnak.  
Egyebet nem kíván az országtól, világtól, emberiség-  
től a zsidóság, csak hogy végre, most az egyszer, s ha  
másként nem, legalább egy félórásckára — hadd le-  
hessen tagja a Yacht-Clubnak. A kívánság annyira  
megokolt, hiszen minden zsidó ember első gondolata  
a felkelésnél és az utolsó könyörgése a lefekvéskor: a  
Yacht-Club, a Yacht! De hát nem lehet. A „Balaton-  
füred“ című tekintélyes Yacht-lap a következőket írja:

„A fürdőtelepi Yacht-Club építkezése már halad  
a befejezés felé. Munkatársunk tárgyalt Harkányi min-  
tanácsossal, a „Yacht építő részvénytársaság“ vezér-  
igazgatójával, aki úgy nyilatkozott, hogy maga a

Clubház májusra körülbelül készen lesz és akkor tartják meg felszenteléssel a felavató ünnepséget. Jövő hónapban kezdik építeni az új műhelyt, amely már modern gépekkel lesz felszerelve. Arra a kérdésre pedig, hogy a zsidók milyen szerepet visznek a részvénytársaságban, olyképen válaszolt, hogy az irányítás teljesen keresztény szellemben történik, keresztények vezetők, az elnök Károlyi Imre gróf — és még a hivatalban sem alkalmaznak zsidót. — Az egyetlen zsidó az egyik alelnök, Krausz Simi, de neki inkább a finanszírozásban, mint a vezetésben van része.

A zsidóknak tehát csak a finanszírozásban lehet részük a Yachtok körül a közlemény szerint. Szerencsére azonban nem egészen így áll a dolog, mert egyik füredi olvasónk a következő pótlást fűzi a közleményhez:

„Harkányi min. tanácsos, vezérigazgató ur nagyon feledékeny lehet, mert Krausz Simin kívül még egy zsidószármazású tagja van a Yacht-Clubnak: a nyilatkozó Harkányi (Hirschler) József min. tanácsos, vezérigazgató ur személyében. Harkányi min. tanácsos ur nagykanizsai születésű, alaptanulmányait a nagykanizsai zsidó iskolában végezte, fia a szegénysorsban született, de szorgalmas és becsületes munkával meggazdagodott Hirschler Ede, volt fakereskedő, később építési vállalkozónak, aki közel két évtizeden át volt a nagykanizsai izr. hitközség alelnöke és mint becsületes, jó zsidó, általános tiszteletet vívott ki magának. Fia a yachtos antiszemita, kitért zsidó.”

### Egy zsidó család a háboruban.

A rengeteg levél közül, amelyben zsidó katonák, rokkantak, kitüntettek, hősök reklamálják Avarffy nőorvoson a harctéren elviselt szenvedések, nélkülözések és kínok elismerését, emeljük ki ezt a levelet, amely egyetlen családnak háborús szerepéről szól:

Dunaszentbenedeken kedves jó szüleim az egyedüli zsidók. Hárman voltunk fivérek, mindnyájan katonák voltunk és sógoraim is.

Bátyám Klein Ignác 1914 szeptemberben megsebesült a szerb harctéren, 1915 augusztusban pedig olasz fogságba esett, ahonnan 1918 augusztusban mint csere-rokkant hazakerült és 1919 jan. 25-én Pécsen két árva hátrahagyva, a háboruban szerzett betegségben elhalt. Öcsém Klein Fülöp 1915 május 17-én a gorlicei áttörés utáni harcokban Lysnádnál hősi alált halt. Sögorom Schön Ernő tizedes 20 havi harctéri szolgálat után 1916 jul. 9-én Csernovicnál hősi halált halt. Sögorom Beck Antal 1916 jul. 9-én Csernovicnál orosz fogságba esett, ahonnan 1920 szeptemberben érkezett vissza.

Én, Klein J. Jenő kétszer sebesültem meg és 1918 október 17-én mint rokkantát elbocsátottak.

### Buturescu Mezőturon.

Mezőturnak március 2-án nagy ünnepe volt. Be kellett zárni az üzleteket, szüneteltetni a munkát, mert Buturescu Vazul, aki Budavári László néven lett hírhedt, lennjárt és a „Mezőturi Hírlap” című lap szerint, amely csak azért jelenhetik meg, mert Mezóturon se cenzura, se királyi ügyész, „megkapóan ismertette bel- és küllelenségeinket, azoknak ellenünk törő aknamunkáját.”

Az ünnepségre nagyban készülődtek és a város éremes polgármestere, dr. Kun Árpád maga ragasztotta oda ki a plakátokat, ahonnan a rendőrség azokat eltávolította. A polgármester buzgólkodása nagyon jó hatást tett a polgárság körében.

## Magyar zsidó katonák a világháboruban.

(Az Egyenlőség hadiarchivumának újabb adatai.)

32.211. Fischer Alfréd gyalogos a v. cs. és kir. 19. gy.-e-ben, kétszer megsebesült és 1917 márc. 24-én Bródy mellett elesett. Kitüntetései: II. o. ezüst vitézségi érem, bronz vitézségi érem, sebesülési érem, Károly-csapatkereszt. — 32.212. Haas Arnold gyalogos a v. cs. és kir. 19. gy.-e-ben, 1915-ben a kárpáti harcokban súlyosan megsebesült és Nyíregyházán sebébe belehalt. — 32.213. Rosenberg Géza gyalogos a v. cs. és kir. 12. gy.-e-ben. Kitüntetései: bronz vitézségi érem, Károly-csapatkereszt. — 32.214. Rosenberg Adolf tüzér a 6. vartüzérezredben. Kitüntetései: bronz vitézségi érem, Károly-csapatkereszt. — 32.215. Rosenberg Imre tüzér a v. cs. és kir. 9. lovastüzérezrednél. Károly-csapatkereszt. — 32.216. Rosenberg Béla honvéd a m. kir. 31. honv.-gy.-e-ben. Károly-csapatkereszt. — 32.217. Fritz Mátyás honvéd a m. kir. 31. honv.-gy.-e-ben. 60%-os rokkant. — 32.218. Fritz Antal őrmester a gépkocsiosztagnál. Kitüntetései: bronz vitézségi érem, vas érdemkereszt, ezüst érdemkereszt, Károly-csapatkereszt. — 32.219. Fritz Aladár tizedes a m. kir. 31. honv.-gy.-e-ben. Megsebesült. Károly-csapatkereszt. Bronz vitézségi érme van. — 32.220. Fritz Árpád tüzér a v. cs. és kir. 33. tábori tüzérezredben. 40%-os rokkant. Kitüntetései: bronz vitézségi érem, II. o. ezüst vitézségi érem, német vaskereszt, Károly-csapatkereszt. — 32.221. Fritz Gusztáv honvéd a m. kir. 14. honv.-gy.-e-ben. Kitüntetései: bronz vitézségi érem, Károly-csapatkereszt. — 32.222. Sass Henrik szakaszvezető a v. cs. és kir. 25. gy.-e-ben. Károly-csapatkereszt. Bronz vitézségi érme van. — 32.223. Adler Ferenc honvéd a m. kir. 16. honv.-gy.-e-ben. 1915-ben, Lemberg visszafoglalásánál elesett. — 32.224. Acs Gyula gyalogos a v. cs. és kir. 32. gy.-e-ben. Károly-csapatkereszt. — 32.225. Horvát Sándor dr. orvos (1868 Alsó-Szeli), ezredorvos. Kitüntetései: koronás arany érdemkereszt a vitézségi érem szalagján. — 32.226. Wenger Ernő szakaszvezető a v. cs. és kir. 4. hegyi tüzérezredben. Olasz fogságba esett. Kitüntetései: bronz vitézségi érem, II. o. ezüst vitézségi érem, Károly-csapatkereszt. — 32.227. Lengyel Ödön gyalogos a v. cs. és kir. 32. gy.-e-ben. 5½ hónapig volt az arcélen. — 32.228. Lengyel Ernő vadász av. cs. és kir. 24. vadászászlóaljban. 1915. okt. 21-én San-Martinónál elesett. — 32.229. Lengyel Aladár őrvezető a m. kir. 1. honv.-gy.-e-ben. Van sebesülési érme. Károly-csapatkereszt. — 32.230. Scheibel Pál (Budapest, 1877) gyalogos a v. cs. és kir. 32. gy.-e. 2. századában. 1916 szeptemberében az orosz arcélen elesett. — 32.231. Halász Tivadar (Budapest, 1867) e. é. ő. őrvezető a v. cs. és kir. 32. gy.-e-ben. 1916. április 14-én Jasznyaszczere mellett (Galicia) elesett. — 32.232. Scheibel Henrik (Budapest, 1875) gyalogos a v. cs. és kir. 32. gy.-e. 4. századában. 1915-ben a Bug menti harcokban elesett. — 32.233. Winterstein Aladár (Temesvár, 1896) gyalogos a v. cs. és kir. 61. gy.-e. 1. zászlóaljheli gépfegyverosztagnál. Schlossbergnél 1915. okt. 28-án elesett. — 32.234. Breuer Géza tizedes a m. kir. 19. népf. gy.-e. 2. géppuskás-századában. Megsebesült. Kitüntetései: sebesülési érem, bronz vitézségi érem, Károly-csapatkereszt. — 32.235. Breuer Andor szakaszvezető a v. cs. és kir. 11. nehéz tüzérezredben. Bronz vitézségi érme van. — 32.236. Fränkel Imre zászlós a v. cs. és kir. 6. gy.-e-ben. Egyszer sebesült. Kitüntetései: I. o. ezüst vitézségi érem, bronz vitézségi érem, sebesülési érem, Károly-csapatkereszt. — 32.237. Miskolczi József gyalogos a v. cs. és kir. 37. gy.-e-ben. Károly-csapatkereszt. — 32.238. Acs Ignác népf. a m. kir. 14. honv.-gy.-e-ben. Két és fél évig volt orosz fogságban. — 32.239. Stern Sándor hadnagy a v. cs. és kir. 101. gy.-e-ben. Károly-csapatkereszt. Kitüntetései: II. oszt. ezüst vitézségi érem. — 32.240. Nagy Ernő (1876, Szeged) h. őrmester a m. kir. 1. népf. gy.-e-ben. Nyolc hónapig volt szakaszparancsnok a Doberdón. — 32.241. Kohn Márton tizedes a m. kir. 5. honv.-gy.-e-ben. Przemyślnél fogságba esett, amelyből csak 1918 novemberében szabadult. — 32.242. Weiss Jenő I. o. számvivő-altiszt a m. kir. 8. népf. gy.-e-ben. Kitüntetései: vaséremkereszt, koronás ezüst érdemkereszt. — 32.243. Mandl Endre gyalogos a v. cs. és kir. 12. gy.-e-ben. 1915. okt. 21-én orosz fogságba esett. Ma is ott sínylődik. — 32.244. Kardos Ernő százados a m. kir. 1. honv.-gy.-

**ZSIDÓ KÖNYVEK.** Írták: Ballagi Ernő és Nádor Jenő.  
Ára 62.— korona. Mindenütt kapható.

## A magyar zsidóság ünnepli az Egyenlőséget.

Kaposvár. Tekintetes dr. Szabolcsi Lajos szerkesztő urnak Budapest. A kaposvári zsidó hitközség képviselőtestülete ma tartott üléséből az „Egyenlőség” negyvenéves jubileuma alkalmából hitrokoni szeretettel a legmelegebben üdvözli Nagyságodat, mint felekezeti lapunk szerkesztőjét, aki annak nagynevű megalapítójának, néhai atyjának, Szabolcsi Miksának szellemében a zsidó érdekekért gáncs és félelem nélkül mindenha sikra száll, mely munkásságával szerzett hervadhatatlan érdemeiért hitközségünk elismerését és háláját tolmácsoljuk. Hitrokoni üdvözléssel, Kaposvár, 1921 márc. 7. Oszmann Albert hitk. elnök, Vértessy Adolf hitk. jegyző.

Cegléd. Nagyságos Szabolcsi Lajos urnak, az „Egyenlőség” érdemes szerkesztőjének Budapest. Negyvenéves jubileuma alkalmából — igaz szeretettel és őszinte tisztelettel köszöntjük az „Egyenlőség”-et, mint a rendíthetetlen magyar hazafiság és a tántoríthatatlan hitűség bátor harcosát. Nagyságos szerkesztő urnak és derék munkatársainak erőt, egészséget és kitartást kívánunk magyar hazánk reputációjáért és felekezetünk jogaiért vívott küzdelmükben és önzetlen munkájukra Istennek áldását kérjük. Kelt Cegléden, az izraelita hitközség előjáróságának 1921 február hó 21-én tartott üléséből. Kiváló tisztelettel dr. Halász Márton elnök, Landmann Izso jegyző.

Tata. Az „Egyenlőség” tekintetes szerkesztőségének Budapest. Az „Egyenlőség” negyvenéves jubileumához őszinte szívből gratulálunk. Adja a jószágos Gondviselés, hogy még évek hosszu során át ernyedetlen munkakedvvel folytathassa nemes hivatását s láthassa törekvéseinek gyümölcsét eszméinek diadalában: ama szellem általános elterjedésében s meggyökerezésében, mely egyenlő szeretettel hódol az atyáinktól örökölt ősi szent hit, a haza és az emberiség eszményeinek. Hitrokoni üdvözléssel Tatán, a képviselőtestületnek f. é. március hó 6-án tartott gyűléséből Schwarz Jakab elnök, Vágó József hitk. titkár.

Budapest IX. kerület. Nagyságos dr. Szabolcsi Lajos urnak, az Egyenlőség szerkesztője, Budapest. A Pesti izr. Hitközség Páva-utcai templomkörzetének f. hó 20-án tartott évi közgyűlése egyhangulag, lelkesedéssel hozott határozatában szívéllyességgel üdvözli Nagyságodat a szerkesztése alatt álló „Egyenlőség” negyvenéves jubileuma alkalmából, mint lapunk ezidőszerinti szerkesztőjét. Jól esik látnunk, hogy a fin kincses-örökségként örzi meg azt a nemes szellemet, melyet nagynevű apja mindannyiunknak élvezetére és lelki épülésére, lapjában magyar zsidóságunk hitérzetének, hazafiságának és kulturájának szolgálatába állított. Üdvözljük Nagyságodat, mikor nagy tudását, fényes írói képességét zsidó érzésben, a legádázabb gyűlölködés közepette is rettenthetetlen elszántsággal a zsidó vallást magyarok jogegyenlősége, igaz hazafisága, kulturnívója megvédésében szolgálatába helyezi a zsidó magyar összességnek az imádott magyar haza üdvére. Hittestvéri szeretettel dr. Zahler Emil elnök, Schlesinger Armin titkár.

Miskolc. Az „Egyenlőség” tekintetes szerkesztőségének Budapest. A mai napon tartott évi rendes közgyűlésünkön titkárunk indítványára egyhangu lelkesedéssel határozatba ment, hogy az „Egyenlőség”-et negyvenéves jubileuma alkalmából üdvözli. Amidőn ezt ezuttal közölni szerencsések lehetünk, a közgyűlésen megjelent minden egyes tag igaz és őszinte érzelmeinek adunk kifejezést, azt kívánva, hogy az Egyenlőségnek mód és alkalom adassék arra, hogy azzal a rendíthetetlen buzgalommal és kitartással küzdjön továbbra is az általa 40 év óta büszkén lobogtatott zászló becsületéért, mint azt eddig tette és szívből együttérzéssel óhajtjuk, hogy elévülhetetlen érdemeit ezután csak fokozhassa, amire egyébként minden igaz, hazafias zsidónak elég garancia a szerkesztők és munkatársak eddigi működése és fanatikus hite a magyar zsidóság igazában! Hitrokoni forró üdvözléssel: a Miskolci izr. nőegylet 1921. évi március hó 6-án tartott közgyűléséből Gencsi Samuné egyl. elnök, Dr. Főrgács titkár.

Budafok. Az „Egyenlőség” tekintetes szerkesztőségének Budapest. Az „Egyenlőség” csemetéjét a rágalom elleni védekezés fakasztotta. Békességben fejlődött terebélyes fává 40 évig. Hozzon gyümölcsöt: békét és szeretet. Hazafias üdvözléssel: Budafoki izr. hitközség, Scheuer elnök, Wein Mór titkár.

## HIREK.

A VII. ker. Nőegylet munkaközvetítő osztályánál tanítók, tanítónők, hivatalnokok s hivatalnoknők, varrónők, kifutóleányok megfelelő elhelyezést keresnek. Érdeklődni lehet Bethlen-tér 2. szám, hétfőn és szerdán 5-től 7-ig.

— Zsidó főiskolai hallgatók estélye. Nagysikerűnek ígérkezik az a hangversennyel egybekötött jótékony-célú estély, amelyet zsidó notabilitások védnökségével a Zsidó Magyar Főiskolai Hallgatók Országos Szövetsége rendez március 19-én, szombaton este 8 órai kezdettel a Vigadó összes termeiben. A nagyszabású, előkelő mulatságot, amelynek tiszta jövedelme diákjóléti alapokat szolgál, tartalmas és magas színvonalú hangverseny vezet be. Az emelkedett nivóju gyönyörű koncert-estélyt legmelegebben ajánljuk minden hitfelünk figyelmébe.

— A templomkörzetek összülése. Nagyszabású tanácskozást tartottak a templomkörzetek e hó 3-án, amelyen a körzetek elnökségei, előjárói, előadói igen nagy számban, a körzeti és imaegyesületi rabbik teljes számban megjelentek. Az ülésen dr. Lederer Sándor elnökhelyettes, szertartási előjáró elnökölt, aki megnyitó beszédében nagy elismeréssel emlékezett meg a körzetek eddigi buzgó, célirányos működéséről és a vallásosság mélyítése terén elért szép eredményekről és utalt arra, hogy immár elérkezett az ideje annak, hogy a körzetek a területükben alakult nőegyleteket és ifjúsági csoportokat intézményesen vonják be a hitűség szilárdítására irányuló munkákba. A jótékony nem mentheti ki ma a nőegyletek működését, ma elsőrendű feladat és kötelesség, hogy a nők mellénk álljanak és velünk közreműködjenek abban a nagy munkában, amelynek célja, hogy a családokba ismét bevigyük az igazi vallásosságot. A nőket és a mindkét nembeli ifjúságot munkatársainkká kell avatnunk, szoros kapcsolatba kell őket hozni a templomkörzetek szerves működésével és ezt legbiztosabban úgy érhetjük el, ha a nőegyletek és ifjúsági csoportok vezetőségei állandóan meghívotnak a körzetek elnöki, bizottsági és választmányi üléseire és tanácskozásaira, hogy ilyképen bekapcsolódva a körzetek működésébe, megismerjék a hitélet szilárdítására irányuló összes kérdéseket, a közös tanácskozás által teljes tájékozódást nyerjenek és így részeseivé válván a munkának, a reájuk háruló feladatokat öntudatosan és céltudatosan végezhessek. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó és javaslatra elsőnek dr. Weisz Miksa körzeti rabbi szólalt fel, aki mindenekelőtt konstataulta, hogy a körzetek munkája által elért eredmények első sorban dr. Lederer Sándor elnökhelyettes nagyszabású, céltudatos és erélyes irányításának köszönhetők, aminthogy az oly nagy látkörre valló mostani javaslata is a leghálásabb munkára irányítja a körzetek működését. Kijelenti, hogy a körzetek, mint eddig, úgy ezentul is a legnagyobb odaadással fognak feladataiknak megfelelni. Dr. Zahler Emil körzeti elnök nagy örömmel üdvözli az elnök indítványát és pedig annál is inkább, mert a IX. templomkörzet már eddig is teljesen szerves kapcsolatban dolgozik a nőegylettel és ifjúsági csoporttal, amelyek kiküldöttei állandóan részt vesznek a körzeti üléseken, amely rendszer valóban a legszebb eredményeket érleli. Markovics Ignác az V. körzet nevében elfogadja a javaslatot, de azt hiszi, hogy talán még nagyobb eredmények lennének elérhetők, ha a körzetek megbízottai állandóan részt vennének a nőegyletek ülésein. Dr. Scheiber La-

jos körzeti rabbi a VIII. körzet nevében szólal fel. Palcsztinai szokások által illusztrált szép példákkal bizonyítja az elnöki javaslat nagy horderejét és kéri, hogy a körzetek azonnal juttassák azt érvényre. Végül dr. Schwarc Benjámint imacgyesületi rabbi tájékoztatja az ülést, hogy a VII. ker. nőegylet és ifjúsági csoportok kezdettől fogva bevonattak a hitéletbe és ezt ezentúl intézményesen megszervezik, mire az elnök kihirdette, hogy az összülés a javaslatot egyhangulag magáévá tette.

Az elfogadott javaslattal kapcsolatban dr. Lederer Sándor elnök utal arra, hogy a folyó évben is Peszach és Sevuoth között női istentiszteletek rendeztetnek és pedig nemcsak a dohány-utcai templomban, hanem decentralizálva, a templomkörzetek és illetve az imacgyesületek templomaiban is és ugyanígy decentralizálva lesznek rendezve az ifjúsági istentiszteletek is. Így lesznek tehát a nők és a gyermekek rendszeresen templomlátogatókká és felkéri a körzeteket, hogy minden istentiszteletnek ellenőrző felügyelőket küldjenek ki, kiknek kötelességévé tétessék, hogy tapasztalataikról és különösen a netán észlelt hiányokról azonnal jelentést tegyenek. Az összülés helyeslőleg tudomásul vette a tervezett decentralizációt, mire az elnök a mindig legmagasabb színvonalon lefolyt értekezletet beakasztotta.

— A budai és pesti hitközségek egyesülése döntő alapehöz érkezett. A kiküldött fúziós bizottság befejezte tanácskozásait és legközelebb a budai hitközség képviselője elé kerül az egyesülési tervezet. A budai hitközség tagjaira vár most az a történelmi hivatás, hogy a fúziót elsőnek megszavazzák és létrehozzák a zsidóság döntő egységét a fővárosban. Reméljük, hogy az egység eszméje győzedelmeskedni fog és a zsidóság magára eszmél a mai nehéz időkben.

— A rabbisági statutum tervezetének tárgyalásával foglalkozott a hó lén tartott ülésében a szertartási ügyosztály. Dr. Lederer Sándor elnökhelyettes szertartási előljáró ismertette részletesen a szabályzat intézkedéseit, ez alkalommal is kiemelve, hogy a szabályzat, amíg egyrészt a legrészletesebben szabályozza a rabbiság és a rabbisági tagok jogait, feladatait, hatáskörét és kötelezettségeit, másrészt szinte kodifikálja a vallás és templom tiszteletét és ezzel természetes kapcsolatban a rabbiság, a rabbik tiszteletét. A megindult nagy vita folyamán különös fontossággal bírt dr. Ostern Lipót templomelőljáró indítványa, amellyel határozatilag kívánja kimondatni, hogy a központi rabbiság tagjai ne csak ellenőrizzék a hitoktatást, hanem *tényleg* *kivéggyék részüket a hitoktatásból*, olyképen, hogy legalább heti két órát tanítsanak. Ez az indítvány magas nívón állott vitát idézett elő, amelyben különösen dr. Fischer Gyula és dr. Hevesi Simon főrabbiak vettek részt, mindketten hangsúlyozva, hogy a hitoktatás a rabbisági tagoknak nemcsak kötelessége, hanem *joga* is legyen és hogy ezen oktatás ne egyes iskolákban, hanem csoportosított növendékek előtt történjék olyképen, hogy az oktatásokon az illető hitoktatók is jelen legyenek. Miután az elnök kijelentette, hogy az indítványt illetékes érdemleges tárgyalás végett átteszi az oktatási ügyosztályhoz, a szertartási ügyosztály a rabbisági statutumot egyhangulag változatlanul elfogadta, amely most már a választmány és utána a képviselőtestület közgyűlése elé kerül.

— Ledermann Mór adománya. Ledermann Mór, a pesti izr. hitközség érdemes előljárója a következő levelet kapta: A Magyar Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztertől. Örömmel értesültem, hogy Ön a pesti izr. hitközség alapítványi fő- és leánygimnáziumának a magyar nyelvben és irodalomban kiváló előmenetelt

nusító tanulóit javára, 64.000 korona tőkével alapítványt tenni szives volt. Fogadja Ön ezen a hazai tanügy érdekében két előmozdító áldozatkészségeért őszinte köszönetemet. Budapest, 1921 február 14. Vass s. k.

— Gyűlések. A nyíregyházai Chevra Kadisa március 17-én tartotta 64-ik évi rendes közgyűlését. A gyűlés alkalmából istentiszteletet rendeztek a templomban, amelyen Bernstein Béla dr. mondotta az ünnepi beszédet.

A péceli izraelita nőegylet február 27-én tartotta közgyűlését. Elnöknek újból dr. Goldner Gyulánét választották meg.

A VII. Bethlen-téri Templomegyesület március 6-án tartotta első évi rendes közgyűlését. A közgyűlés kezdettől végig emelkedett hangulatban folyt le. Gárdos Zsigmond elnöki megnyitója után Kanizsa Dezső egyesületi titkár olvasta fel költői ihlettől, igazán zsidó érzéstől és a magyar haza iránti szeretettől áthatott jelentését. A jelentés oly terjedelmes s annyira a zsidó hithűség propagálásának a szolgálatában állott, hogy dr. Lederer Sándor, a pesti hitközség elnökhelyettese megindultan emelkedett szólásra, hogy az ifju egyesület egy évi eredményes munkálkodásáért a hitközség köszönetét tolmácsolja.

A közgyűlés megválasztotta Krausz Mihály szertartásügyi előljárónak, ki az enlökség megbízásából eddig is buzgótevékenységgel és igazi vallásos szellemben vezette az egyesület szertartásügyeit. Megválasztotta még Kovács Hermant ellenőrnek és Bergmann Miklóst előljárónak. A közgyűlés egyhangulag fogadta el a tagok elé terjesztett választmányi tagok névsorát. Az ülést Tolnai Béla társelnök szavai fejezték be, melyekben hangoztatta, hogy az egyesület mindig a hitközség szellemében fogja működését kifejezni.

A debreceni zsidó hitközség képviselőtestületének újjáalakítása vasárnap ment végbet Hazug hír, hogy a cionisták győztek volna. Ellenkezőleg. A képviselőtestület tagjaivá megválasztottak:

Freund Jenő dr., Brunner Lajos dr., Ritter Ignác (uj), Emerich Zsigmond, Hirschfeld Armin, Farkas Ignác dr., Konrád Lajos (uj), Feldmann Jenő (uj), Grosz-Nagy Ferenc, Mandel Zsigmond, ifj. Csengeri Ignác, Rosenberg Adolf, Rosenberg Simon (uj), Lusztig Deszö, Keiner Armin (uj), Vadász Ferenc (uj), Krausz I. Bernát (uj), Redl Gábor, Hochfelder Jakab, Leitner Adolf dr. (uj), Gutfreund Sámuel dr., Neumann Miksa (uj), Fried Samu (uj), Halmágyi József (uj), Keller József dr. (uj), Preisler Jenő (uj), Hajnal Dezső dr. (uj), ifj. Grossmann Ignác, Gál Soma (uj), Króh Vilmos (uj), Bárdos Jakab dr. (uj), ifj. Schwarcz Vilmos, Székely Simon (uj), Kardos Albert dr., Kanczler József (uj), Honig Emil (uj), Aczél Jenő dr. (uj), Jakobovits József dr. (uj), Löwinger Mór, Mandel Jenő (uj).

— Zsidó kórházi nőegyesület Nagyváradon. Mint tudósítónk jelenti, múlt hó 6-án új nőegylet alakult Nagyváradon, melynek főcélja a Szentegylet kórházának fejlesztése, újjáépítése s felszerelése a modern gyógytudomány eszközeivel. Diszes közönség jelenlétében a városháza nagytermében folyt le a közgyűlés, melyet Schönbergerné Munk Juliska elnöknő költői szárnyalású beszéddel nyitott meg, válaszolva a létesítendő egyesület céljait. „Az Izr. Szentegylettel — úgy mond — mint főntartó testülettel karöltve és nemes emberbarátaink jóvoltából fölépítjük az új zsidó kórházat; asszonytársaink hozzájárulásával pedig arra törekszünk, hogy a szerető melégét vigyük abba a munkásságunkkal oda hasunk, hogy minden gyógyulást kereső megtalálja benne beteg testének a megfelelő ápolást és kezelési módot, fáradt lelkeknek pedig a mindent visszaadó nyugalmat és vigasztalást.” A lelkesedéssel fogadott megnyitó beszéd után dr. Welsz Márton, a kórház igazgató főorvosa ismertette a kórház utóbbi évtizedeinek történetét s mai lerongyolódott, tengődő állapotát. Majd Zucker József a Szentegylet nevé-

Ben mondott köszönetet a váradi nemesszívű asszonyoknak a kórház támogatásáért s utalt arra, hogy a Szentegylet az idén fogja megtartani 190. év közgyűlését s hogy „nemcsak a neve, hanem minden tette szent, mert minden útján a szenvedők segítése vezérelte mindig.” Frankl Lázárné és Salamon Ernőné nagyhatású beszédei után a tisztikart a következőkből alakították meg: Ügykezelő vezetők lettek Ullmann Sándorné és Jungreis Ignácné, gazdasági intézők Schönberger Arminné, Radó Samuné, Gellis Gyuláné és Schwartz Sománé. Záróbeszédében Schönberger Arminné elnöknő biztosította a Szentegyletet, hogy mindenkor az ő hagyományos hitű szellemében kívánnak működni s előterjesztette az alapító tagok jegyzékét, valamint alapítványaik összegeit. Ezek már az alakuló gyűlés napján 220.000 lelt tettek ki. Kívánunk a kezdethez méltó további sikereket a nemes zsidó munkához.

— Tisztujtás a miskolci izr. hitközségnek. A miskolci izr. hitközség a napokban tartotta rendkívüli érdeklődés mellett dr. Kuksz Jakab vezetése alatt tisztujtó közgyűlését. Elnökké dr. Halmos Gézát választották meg, aki már tizedik éve áll a hitközség élén és aki úgy a konzervatív, mint a haladó szellemű képviselőtestületi tagoktól egyaránt kapott szavazatokat. Halmos dr. programbeszédében kifejtette, hogy az ortodox hagyományok tiszteltbentartásával az egység ügyét kívánja szolgálni. Ezután megejtették a választásokat, melynek eredménye a következő: alelnök Rosenberger Gyula, pénzügyi előjáró Klein Samu, ellenőr Szántó Mór, gazda Friedländer Jenő. Az előjáróság tagjai lettek: Hercz Ödön, Kovács József dr. Hochmann Jakab, Fischer David. A templomgondnokok a régi maradtak. — Az izr. nőegylet március 6-ikán tartotta közgyűlését dr. Gencsi Samuné elnökle alatt. Forgács Dezső dr. titkár beszámolt a február 13-iki műsoros estély nagy sikeréről, mely az egylet jótékony alapját több mint másfélszázezer koronával gyarapította. Az üresedésben levő alelnöki állásokra dr. Venetianer Jakabné és dr. Szabó Arminné választott meg. A lemondott Hercz Jenőné alelnök érdemeit jegyzőkönyvbe foglalták. — A miskolci Deborah nőegylet február 20-ikán rendkívüli érdeklődés mellett tartotta tisztujtó közgyűlését. A választás egész az esti órákig tartott. Az új tisztikar a következőkép alakult meg: elnök Prinz Jakabné, alelnökök: Grünwald Samuelné, Reich Dávidné, pénztáros Plattner Károlyné, ellenőr Löw Jeromesné, jogi titkár Láng Lajos dr., vigalmi bizottsági elnök ifj. Grünfeld Samuné, helyettese Blau Mórné, szegényügyi bizottsági elnök Hoffmann Lajosné, helyettese Blau Dávidné lettek. A leánysoport tisztviselői Reich Irénke, Herczföld Szera, Groszirth Mariska, Friedmann Szerénke és Hoch Erzsike lettek. A lelépő Hartmann Izidorné, Weiss Sománé és Renner Mórné eredményes működéséért jegyzőkönyvileg szavaztak köszönetet.

— Jótékonycéln előadások. Az Országos Izraelita Patronázs Egyesület monori hadiárva-háza javára Monoron az ottani zsidóság március 22-én gyermekmese-délutánt rendez. Az előadáson szerepelni fog Szalai Oszkár is, a kiváló és országszerte ismert mesemondó, aki több zsidó tárgyú mesét fog előadni. — A budai Széna-tér és környéke zsidósága Diósi Jenő miniszteri tisztviselő kezdeményezésére elhatározta, hogy a Széna-téren imaházat építtet. A költségek előteremtésére március 19-én a budai Vigadóban táncestélyt rendeznek. Belépődíj hatvan korona, felülfizetéseket szívesen fogadnak. — A rákosligeti izr. nőegylet március 5-én jól sikerült, táncal egybekötött kedélyes estélyt rendezett, az est jövedelmét a zsidó templom karbantartásának céljaira fordítják. — A Károly-körut 11. számú ház lakóinak gyermekei házi-kabarét rendeztek, melynek tiszta jövedelmét, 856 K-t, a magyar zsidó főiskolai hallgatók menzája részére juttatták. A kabarét Poper Soma és Landauer Vilmos rendezték. — Az albertirsai izr. nőegylet f. hó 5-én táncal egybekötött műsoros estélyt tartott, felerészben a helybelli szegénysorsuak, felerészben saját házipénztára javára, amelyen felekezeti különbség nélkül megjelent a község intelligenciája, anyagilag fényesen sikerült, amelynek tiszta jövedelmét arányosan osztották meg zsidó és keresztény szegénysorsuak között. — A Kiskunhalasi Izr. Jótékony Leányegylet március 6-án tartotta első kulturdélutánját, mely úgy anyagilag, mint erkölcsileg fényesen sikerült. Schäffer Ottó elnöknő és az agilis Herczföld Miklós titkár vállaltva fáradoztak a sikeren. A jövedelmet iskolásgyermekek felruházására fordítják. — Az Óbudai Zsidó Ifjak Bibliai Társulata március 28-án este 6 órakor rendezi a III. ker. Demokrata-

körben (III. Kulcsár-u. 1.) purimi kulturestjét. Műsorra Heyermans Ahasvérját tűzték.

— Jótékonyág. Dr. Friediger M., Kopenhága nagy tudású, ékesszavu főrabbi, aki hazánkából származott Dániába, 18.000 koronát küldött egykori barátja és volt orvosa, dr. Blayer Miksa kezéhez, azzal a rendeltetéssel, hogy ezt az összeget az elnökle alatt álló Fővárosi Gyermekkert Egyletben gondozott szegény zsidó-gyermekek sorának enyhítésére fordítsa.

— Komáromi Sándor emléke. Komáromi Sándor emlékének megörökítésére Lédérer Sándornak, a pesti hitközség elnökhelyettesének indítványára emlékbizottság alakult. A bizottsághoz megalakulása után a következő távirat érkezett:

Régi ifjúkori barátom halála megrendített. Fogadják őszinte részvéteimet. V á z s o n y i.

A bizottság vasárnap ülést tart, amelyen megbeszéljük a módját, miképen lehetne Komáromi Sándor emlékét méltóan megörökíteni.

— Új ügyvéd. Dr. Fábrián Béla, a kiváló antibolsevista író, aki legutóbb is a főváros közgyűlésén az Oroszországban fogva levő hadifoglyaink sorsáról elmondott interpellációjával országszerte feltűnést keltett, lemondott törvényszéki büntetőbírói állásáról és ügyvédi irodát nyitott.

— Az Omike felolvasó-ülése. Az Omike multiheti felolvasó-ülésén Kiss Arnold budai főrabbi gyönyörű verseit adta elő, majd pedig Futó Gyula, a zsidó falusi élet népszerű és kedves novellistája Reb Jontev boltot nyit címmel egyik legsikerültebb munkáját olvasta föl. A két előadónak Hevesi Simon főrabbi mondott köszönetet, majd Gábor Gyula dr., a hitközség főtitkára olvasta föl egy nagyszabású és mély tanulmányát.

— Nincs cipő a zsidó szegényeknek. A Sipőcz-Polnai-féle cipőakció során eddig a cipőre jogosult zsidóknak csak tizenöt százaléka kapta meg a zsidó pénzen vásárolt cipőket. A lerongyolt zsidókat segélykérésükkel az akció vezetői elutasítják.

— Grünwald Samuel és Ábrahamsóhn Manó főkantórok együttes dalestélyt tartanak a Zeneakadémia nagytermében március hó 29-én este 6 órakor. A rendkívül érdekes hangversenyen közreműködnek: Burger Erzsébet zongoraművész, Burger Lajos, a pesti izr. hitközség főtanácsosának leánya, és Buttala László, a közismert gordonkaművész. Jegyek Méry hangversenyirodájában, Dorottya-u. 3.

— Barmicva-ünnep. Impozáns avatási ünnepély folyt le folyó hó 12-én a Bethlen-téri templomban, hol Lichtenstein Dezsőt, Krausz Mihály nagyeremű, lelkes és áldozatkészségéről közismert templomelőjáró unokaöccsét szívhez szülő meghatározó szavak kíséretében avatta fel dr. Schwartz Benjámin rabbi. Az ünnepelt kiterjedt és előkelő rokonsága részéről több mint száz családtag volt jelen, kik a hitközség jótékonycéln intézményei részére a tóra előtt bőségesen adakoztak.

— Zahler Magda bécsi táncestélye. Bécsben febr. 28-án volt Zahler Magda bemutató táncestélye a bécsi Konzert-haus nagytermében, mely zsúfolásig megtelt a legelőkelőbb közönséggel. A művész rendkívüli sikert aratott, egyes számait, különösen a magyar táncokat, többször meg kellett ismételnie. A bécsi sajtó a legnagyobb elismeréssel ír az ifjú művésznőről. Március 22-én Zahler Magda először lép a közönség elé a Harmónia nagy táncestélyén.

— Maczoth bejelentési ívek benyújtási idejének meghosszabbítása. A pesti izr. hitközség előjárósága a Mazoth-igénylés tárgyában a bejelentőlapok benyújtási idejét f. é. március hó 28-ig meghosszabbította. Az ezen időn túl beérkező bejelentéseket a hitközség semmi szín alatt sem fogja figyelembe venni.

— Negyedmillió adomány az Omike Mensának. Báró Rothschild Charlesné, Wertheimstein Rózsika, Londonból megleghangu levél kíséretében 150 angol fontot küldött dr. Weiler Ernő főtitkár címére az Omike Mensa-Academica céljaira. Az Omike Mensán jelenleg 600 egyetemi és főiskolai hallgató étkezik teljesen díjmentesen.

— A VII. ker. Zsidó Nőegylet a f. é. március hó 28-án d. u. 4 órakor a pesti izr. hitközség dísztermében (Síp-utca 12.) tartja meg rendes évi közgyűlését. Kérjük tagjainkat, hogy teljes számban jelenjenek meg. Érdeklődőket is szívesen látunk.

— Az Omike Kulturothton elnöksége értesíti az érdeklődőket, hogy a március 21-re tervezett felolvasás elmarad.

— Lineczky Bernát, az újpesti izr. hitközség főkantora f. hó 18-án, a péntek esti és f. hó 19-én, a szombati muszáli istentiszteletnél fog a dohány-u. templomban előadkozni.

— Weismann Noé ny. titkár (1852—1921.) Nagy temetés volt március 8-án. A budai hitközség és Chevra Kadisa titkára pihenőre tért. Több mint 30 évig állott a zsidó ügyek szolgálatában. Előbb Gyöngyösön, aztán Budán működött. Kitűnő szakférfi, ügyes adminisztrátor volt. Tudása, tehetsége, friss szelleme, széles látásköre és jólelkűsége egyaránt predesztináltak őt a vezetésre. Magyaránny titkári elfoglaltsága mellett hitoktatói munkát is végzett. E téren is sok elismerést aratott, mert hűséges, jó tanító volt. Tanítványai szerették, megbecsülték, nevét ma is tisztelettel említik. Legközelebb bővebben írunk a nagyemlékü férfiről.

— Házasság. Klein Lázár, a makói Klein Testvérek cég beltagja, március 15-én tartotta esküvőjét Landemann Erzsikével.

— Új nőegylet. Rákosszentmihályon március hatodikán megalakult a zsidó nőegylet. Elnök Grünwald Bernátné lett.

— Halálozás. A kőbányai izr. hitközség nagy részvétele kísérté utolsó útjára március elsején Fischer Dezső diszelnökét. Az elhunyt tizenkét esztendeig viselte a hitközség elnöki tisztségét nagy tudással és igazi hivatottsággal. A zsinagóga felépítése, mely a főváros egyik legsikerültebb középülete, kizárólag az ő érdeme. Elhunyt alkalmából az előjáróság rendkívüli gyűlésre jött össze, mely alkalommal Boschán Artur elnök melegen átértzett szavakkal adózott közszeretettől övezett elődje a hitközség fejlesztése körül szerzett érdemeinek. A végtisztességen, melyen a hitközség nagyszámu tagjain kívül Valnicsek Béla apátplébános, dr. Stepesy Rezső ker. előjáró és Hajt Lajos ezredes jelentek meg, Ehrenthal főkantort imája után dr. Kálmán Ödön főrabbi tartott szívhöz szóló bucsuztatót, a sirnál pedig dr. Weisz Mór rabbi és hitközségi alelnök méltatta a mindenütt szeretett férfit érdemeit és bucsuztatta az előjáróság és képviselőtestület részéről, végül dr. Roth Sándor mondott Istenhozzádot az előjáróság nevében. Az elhunytat özvegye és három fia gyászolja. — Súlyos veszteség érte a pesti izraelita hitközség fluárvaházát. Alelnöke és iskola-bizottságának elnöke, vásárhelyi Wodianer Arthur március 3-án váratlanul elhunyt. Több mint negyedszázadon át vett részt az árvaház ügyeinek intézésében és bölcs előrelátásával, nagy műveltségével és szakavatottságával jelentékeny mértékben járult hozzá az árvaház érdekeinek előmozdításához és nevelésügyének fellendítéséhez. Temetésén Fischer főrabbi és Beöthy Zsolt beszéltek. — Özv. Blau Adolfné Pápan febr. 25-én meghalt. A régi zsidó asszonyok egyik legnemesebbjé távozott vele az élők sorából. Egész életét munkának, jótékonyagnak és az élet nemesebb céljainak szentelte. — Deutsch József monori lakos 43 éves korában elhunyt. Temetése nemcsak az egész zsidó, de az egész monori keresztény lakosság részvételével is ment végbe. A katolikus dalkör egész taglétszámával megjelent a temetésen, ahol cigányzene is játszott. Dr. Schlesinger Sámuel főrabbi gyönyörű beszéddel bucsuztatta. — Krausz Izrael, a monori izr. hitközség elemei iskolájának 29 éven át volt tanítója február 27-én meghalt. Mély vallásosság és alapos zsidó tudás jellemezte. Temetésén dr. Schlesinger Sámuel főrabbi tartott magas szárnyalású gyászbeszédet.

— Eljegyzések. Sonnenfeld Terézkét Sárospatakról eljegyezte Engel Hermann Nagyhalászlól. — Spitz Helénkét Sárospatakról eljegyezte Engel Jenő Nagyhalászlól. — Sonnenfeld Helén (Kiskunfélegyháza) és Bauer Gyula (Budapest) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Helyreigazítás. Legutóbbi számunk Judith című regényében a második bekezdés 13 sora tévedés folytán nem odatartozó helyre került.

Vasúti menetdíjkedvezmény. A magyarországi izraeliták országos irodája az Országos Rabbiegyesület elnöksége útján a következő minisztertanácsi határozatot közli az érdekeltekkel:

Utalással f. é. január hó 21-én 54842/921. II. sz. a kelt leíratomra, értesítem az irodát, hogy a m. kir. minisztertanács f. é. január hó 21-én hozott határozatával javaslatomra és a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur előterjesztésére a köz-tisztviselői vasúti menetdíjkedvezményt az izraelita lelkészkezdő papságra is a következő terjedelemben terjesztette ki:

A lelkészkezdő papság esetről-esetre előterjesztendő kérelem alapján csakis hivatalos utazásokra és csakis saját személyükre nézve a féljegy-kedvezményben részesíttetnek és pedig a szabályszerűen alkalmazott és e minőségben a közigazgatási hatóság által igazolt hitközségi anyakönyvvezető rabbik, az

illető községkerület területén a felekezeti iskolák lelkész-igazgatói és hitoktatói a köztisztviselői kedvezményben részesíttetnek, de csak azon vonalakon, amelyeket iskola-igazgatói, illetve hitoktatói működésük gyakorlásában rendszeresen beutazni tartoznak. E kedvezményre vonatkozólag a kereskedelemügyi m. kir. miniszter azt a korlátozó intézkedést léptette életbe, hogy a lelkészkezdő papok, a felekezeti iskolák lelkész-igazgatói a II. vagy III. kocsiosztály használatára jogosultak.

## Judith.

Irta: Rosenakné Behr Blanka.

### VII.

Judith szabad idejében minden fölös pénzéből hátsapkákat kötött és cigarettákat töltött a katonáknak. Mióta Szemzőéknél a lányok fecsegéséből megtudta, hogy az önkéntes ápolónők nagyrésze — zsidók, keresztények vegyest, beleértve a legfelsőbb tizezret, a kitüntetések reményében buzgólkodik a katonák körül a kórházakban, abban hagyta egészen. Gyanakvó lett. Nem mert már hinni nemesebb emberi érzésben, mióta látta, hogy az emberi hiúság szenvedést és halált is szolgálataiba állít.

Kevéssel első szünideje előtt, bolyongása közben, a terézvárosi plébániánál vezetett útja. Nem tudott ellentállni a kísértésnek. Két nő után besompolygott. Azok ujjakkal érintették a szenteltviztartót, keresztet vetettek, majd meghajlás után beültek. Judith gépiesen szintén a szenteltviztartó felé nyult. De keze dermedten maradt a levegőben. Sietve ült a leghátsó helyre és lélegzetét visszafojtva nézett lopva körül.

Unnepélyes félhomályban csendes, imábamerülő embereket látott. Az oltárnál fehér miseruhában a pap és minisztránsgyerekek. Csengettyű szólalt meg, tömjén-illat lengte körül. Misztikusan szűrődött be a fény a színes ablakokon, Judith valahogyan úgy érezte magát, mint akit lágyan cirógnak. Bódultan sodródott ki a tömeggel.

— Igen — gondolta utközben — kezdem érteni. A zsidó vallás szigorával béklyót rak a lelkekre. Tulsok gyakorlati dologra kell ügyelnünk, tulsok a tilalom, mit tennünk nem szabad. Ki kell szolgáltatnunk egész egyéniségünket. A mi istenünk rideg és szigoruan könyörtelen. Ha pedig csak formaszerint vagyunk zsidók, elvesz hirtelen lábunk alól a talaj. Elég példát láttam rá Szemzőéknél. Megszűnik a vallás fegyelmével az ön-fegyelem.

A keresztények, kik évszázadok óta szabadon gyakorolhatták vallásukat, idegileg nyugvópontra jutottak. Vallásuk ennek jegyében derült, könnyed. Néhány pernyi ájtatosság, időnkint áldozás, gyónás, mily egyszerűen követhetik mindezt.

Nekik nemcsak a lelkimegnyugvás, a szépség is vallási gyakorlatuk kelléke. Ők megszerezhették az adakozás tetszetős módját. Milyen gazdagok az egyházak és mily észrevétlenül gyülik rá a pénz. Mi, kik sokkal könyörületesebbek vagyunk és inkább adunk fölöslegünk-ből, a templomban intézzük jótékonyságainkat. Számok hangzanak ott, ahol csak áhítatnak lenne helye. Igen a szépség, a harmónia az, amelynek híján vagyunk, az a bizonyos középut, mely egyensúlyban tart és erősít.

— Honnét vegyük mindezt, — szólalt meg Judith-ban egy hang, — mi még nem jutottunk nyugvópontra, példa rá dédapám zaklatott élete. S vajjon még engem is, nem dobáltak-e kövekkel kiskoromban? Mi nem szerveződhettünk, nekünk a templomban versengésre kellett hívni a jótékonyt, hogy hitünk és intézményeink fennállhassanak. Nekünk a lelkünkben kell a szépséget megteremtteni; mert a külsőségekhez nem hagytak időt.

## VIII.

Otthon, a szülői házban, hol csendes örömmel ünnepelték hazajöttét, Judith fokozott vallásosságra akarta önmagát serkenteni, hogy jóvátegye a katolikus templomban való látogatását. Egyébként jól érezte magát otthon. Volt elemista pajtásai, kik irigységből keverték, míg Mariettával tanult, ismét hozzáédesedtek, a városból jött kisasszonyhoz. Sokat sétált az erdőben, mely nem visszhangzott az idén a grófi pár fejszecsapásaitól. A gróf a vöröskereszt kirendeltségénél teljesített szolgálatot, honnén elég sűrűn járt egy-egy napra haza a gazdaság ellenőrzésére. Sok ipari vállalata volt neki. A grófné sem járt fejszéjével az erdőbe, mióta a fiatal erdőkerülő bevonult.

Judith kezdte sejteni az összefüggést. Marietta Svájcban volt intézetben, különben sem hiányzott Judithnak. Sokat olvasott, szinte sajnálta, mikor ismét azon vette magát észre, hogy Pesten van.

Hol volt a tavalyi emóció, hol az emberek lelkesedése a háboru szent ügyéért? Fáradt arcok, tej- és szeszboltok előtt sorakozó emberek köszöntötték a visszatérőt. Sternbergné nemcsak Judithnak örült meg, hanem a sok természetbeni küldeménynek is, melyet magával hozott. Kenyér-gondok, kukoricaliszttal kevert kiért kenyér-adagok vártak a tejjel és mézzel folyó ország fővárosának lakóira. Jó ilyenkor a falusi kisegítő.

## Közgazdaság.

A Fabank Részvénytársaság dr. Hilb Jenő elnökhelyettes elnöklése alatt f. hó 14-én tartotta meg rendes közgyűlését. Az igazgatóság által beterjesztett zárszámadások szerint az intézet az elmúlt üzletévben 5,684.989.66 K tiszta nyereséget ért el, melynek felosztására vonatkozólag a közgyűlés úgy határozott, hogy különféle alapok dotációja és alapszabályszerű bevadások után fennmaradó 1,800.000 K osztalék gyanánt (részvényenként 6 K) kifizetessék. A közgyűlés 100.000 K-t a Magyar Tudományos Akadémia segélyezésére szavazott meg. A közgyűlés továbbá az intézet nagyarányú fejlődésére való tekintettel, az intézet alaptőkéjének 60 millióról 200 millióra való felemelését határozta el olyképpen, hogy a régi részvényesek régi részvény után egy új részvényre tarthatnak igényt a 300 K árfolyamon. Az elővételi jog f. hó 16-tól 25-ig bezárólag gyakorolható az intézet értékpapírpénztáránál. A közgyűlés Lukács László v. b. t. t. nyug. magy. kir. miniszterelnököt és Sonnenfeld Lajost, az Országos Fatermelő R.-T. vezérigazgatóját az intézet igazgatóságába választotta. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen Lukács Lászlót elnöké, Sonnenfeld Lajost pedig alelnökké választották.

## PÁLYÁZATOK.

A bonyhádi aut. orth. iskolaszék ezennel pályázatot hirdet hatosztályú elemi leányiskolájánál azonnal betöltendő helyettes-tanítónői állásra. Pályázótól megkivántatik, hogy vallásos előéletét okmányokkal igazolja. A helyettes-tanítónői fizetése, tekintettel, hogy államsegélyben nem részesül, a hitközség pénztárából havonként kétezer korona és megjelözzük, hogy mivel jelenlegi tanítónők a tanév végével valószínűleg nyugdíjba megy, megfelelő esetén véglegesítésre van kiutalása. Orth. izr. iskolaszék, Bonyhád.

A dombrádi (Szabolcs vm.) aut. orth. izr. hitközség egy metsző-előimádkozói állásra pályázatot hirdet. Fizetés megjelölés szerint. Pályázótól megkivánjuk, hogy három elemi orth. rabbittól képesítéssel birjon, kellemes hangú előimádkozó és mohol legyen. 40 éven aluli pályázók, kor és családi állapotukat is feltüntetendő kérvényeiket az előjárásához küldjék be. Utiköltséget csak a megválasztott pályázónak térítünk meg. Az állás f. évi május hó 1-én foglalandó el. Előjáróság.

A kecskeméti izr. hitközségnek az Egyenlőség febr. 26. számában megjelent rabbi-állásra vonatkozó pályázati hirdetményének bejárati terminusa március hó 31-ig hosszabbíthatik meg.

Az újpesti orth. izr. hitközség egy magyar honos elsőrangú előimádkozót (bal teffiloh) és metszőt (sochet ubodek) 52.000 K évi fizetéssel azonnal alkalmaz. Próbaelőadásra csak meghívottak bocsáttatnak, kiknek költségeik megtéríttetnek. Zacher Ignác elnök, Lőrinc-utca 35.

A pizskei (Esztergomm.) orth. hitk. egy sochet, bodek, veschet, ugidom, paszkener-állásra pályázatot hirdet. Évi fizetés: 20.000 K, 2 mm. buza és 4 köbm. tűzifa és lakás. A pályázati kérvényhez az orth. rabbiktól nyert bizonylat mellékelendő. Az állás azonnal betölthető. Költségek csak a meghívottaknak téríttetnek meg. Koralek Sámuel, Pizske.

## APRÓ HIRDETÉSEK.

Izraelita urileány, némi hozománnyal stb.-vel, élettársa lenne 40—50 éves urnak. Testi hiba, gyermek nem akadály. „Megértés 1047” hirdetési osztályba.

Ismeretség hiányában ez uton keresek benősülés céljából hozzám illő házas élettársat. En 38 éves, komoly, szakképzett kereskedő vagyok. „Békés Otthon” jelígre hirdetési osztályba.

A febr. 5-én megjelent „747” hirdetésre levél megy.

Schadchen, vidéki előkelő orth. zsidó családnak bevezetve, adja le címét „Jó honorárium” jelígre hird. osztályba.

Bankigazgató és főkönyvelő, nőtlen emberek, megfelelő tőkével, gyakorlattal, résztvennének vállalatba vagy társul ajánlkoznak kereskedelmi alakulatokhoz. „Sz. T.” jelígre hirdetési osztályba.

Házvezető, izr., szerény, szorgalmas, vidékre menne magános urhoz, anyátlan gyermekekhez 7 éves leánykával. Jelíge „Szerény 1022” hirdetési osztályba.

Gyermekszerető kisasszony izr. házban azonnal felvétetik. Schmajen, Karpfenstein-utca 21, IV. em. 4.

Érettségizett jó megjelenésű fiatalember bármely existenciaképes üzletbe vagy vidéki gazdaságba benősülne. Leveleket „Rövidesen” jelígre hirdetési osztályba kérek.

Vagyonos uricsalád házas, intelligens leánya férjhez mene. „Félmillió” hirdetési osztályba.

Benősülne izr. kereskedő üzletbe vagy más vállalatba. „Intelligens fűszeres” jelígre hirdetési osztályba.

Fővárosi 30 éves férfiruhakereskedő feleségül venne 24—30 éves komoly leányt, kinek hozománya van. Közvetítők kizárva. Leveleket „Komoly” jelígre hird. osztályhoz.

Gyönyörűen hímzett Richelieu-ágyterítő párnával eladó. Erzsébet-tér 2, III. em. 12.

Sógornőmű, intelligens, 50.000 korona évi emelkedő jövedelmű hivatalnoknő, butor és némi készpénzzel, 40—45 éves uriembert férjül keresek, kinek existenciája van. Megkereséseket „Házias” jelígre hirdetési osztály továbbit. Közvetítők kizárva.

27 éves kereskedő benősülne. „Otthon” jelígre hirdetési osztályhoz.

Megbízható izr. idősebb szakácsné felvétetik. Kövesné, Csengery-utca 17, I. emelet 5.

Felvétetik intelligens, vallásos fiatalember, ki elemi oszt. tantárgyakon kívül, héberül és németül tanít, teljes ellátás és megjelölés szerinti fizetéssel. Steiner Nándor, parketgyáros, Gyöngyös.

Benősülne bármely jó szakmába egészséges, jótermetű, jobb családból való, vallásos, 48 éves budapesti fényképész-üzletvezető. „Esetleg vidékre is” jelígre a hird. osztályhoz.

Iparos, harmincéves, benősülne üzletbe. „Törekvő 1000” jelígre hird. osztályba.

Benősülne 28 éves, jó megjelenésű, nőtlen kereskedő bármilyen üzletbe. Ajánlatok „Intelligens 10” jelígre hirdetési osztályba.

Egy pár Tefillim A. K. betűkkel, tartóval együtt 2-ikán éjjel Füzesabony és Vámosgyörk között vonaton eltűnt. Kérte, kinek esetleg eladták, tudassa az Egyenlőség hird. osztályával, mert drága emlék fűzik hozzá. Vételár készséggel megtéríttetik.

Férjhez adnám biztos existenciával bíró, vallásos fiatal vagy gyermektelen özvegyemberhez gyönyörű szép, 20 éves, vallásos uri családból származó, üzletiesen és háziasan nevelt művelt hugomat. Szíves ajánlatokat „Hozomány 50.000” jelígre a lap hirdetési osztályához kérek.

Zsidó perfekt szakácsné fiatal házaspárhoz kerestetik. Jelöltek: V., Falk Miksa-u. 3, félem. 2.

Fehérvarrónő ajánlkozik javításra házhoz. Csáky-u. 6, III. em. 16.